

LOKALNA AKCIJSKA GRUPA
Međimurski doli i bregi

LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA LAG-A MEĐIMURSKI DOLI I BREGI OD 2014. DO 2020. GODINE

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPJSKE UNIJE

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Podmjera 19.1. „Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19. „LEADER - CLLD“

LAG Međimurski doli i bregi

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.

Udio sufinanciranja: 90% EU, 10% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaze u ruralna područja

LRS 6.0.

Popis kratica i oznaka:

AGRONET	elektronička aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi
APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
CLLD	<i>Community Led Local Development</i> (Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)
DZS	Državni zavod za statistiku
EFJP	Europski fond za jamstva u poljoprivredi
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
FINA	Financijska agencija
HPA	Hrvatska poljoprivredna agencija
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
IKT	informacijsko-komunikacijske tehnologije
IPARD	Instrument za pretpistupnu pomoć za ruralni razvoj
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JU	Javna ustanova
LAG	Lokalna akcijska grupa
LEADER	<i>Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale</i> (Veze među aktivnostima razvoja ruralnog gospodarstva)
LRS	Lokalna razvojna strategija
MP	Ministarstvo poljoprivrede
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
NN	Narodne novine
OIE	Obnovljivi izvori energije
OP	Operativni program
OPG/PG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PRR	Program ruralnog razvoja
PSS	Poljoprivredna savjetodavna služba
RH	Republika Hrvatska
TZ	Turistička zajednica
ZOI	Zaštićena oznaka izvornosti
ZOZP	Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika
ZTS	Zajamčeno tradicionalni specijalitet

PREDGOVOR

Poštovani članovi Udruge Lokalna akcijska grupa Međimurski doli i bregi, obraćam se vama i svim žiteljima koji prebivaju na području našeg LAG-a.

Tko smo mi i što je to LAG Međimurski doli i bregi?

LAG je Udruga koja okuplja predstavnike javnog, gospodarskog i civilnog sektora s objedinjenog područja četrnaest JLS, zapadnog i središnjeg dijela Međimurske županije, grad Mursko Središće i općine Belica, Domašinec, Gornji Mihaljevec, Mala Subotica, Nedelišće, Podturen, Pribislavec, Selnica, Strahoninec, Sveti Juraj na Bregu, Sveti Martin na Muri, Šenkovec, Štrigova i Vratišinec s ciljem uspostave partnerstva svih sektora i povezivanja svih razvojnih aktivnosti i projekata na području na kojem je osnovan LAG.

Pred vama je dokument kojim je kreirana naša vizija i razvojno usmjerenje kojim ćemo ostvariti našu željenu budućnost. Dokumentom smo analizirali naše sadašnje stanje po svim važnim područjima našeg života, konstatirali zajedničke osobnosti koje nas povezuju, probleme i modele njihovog rješavanja, te definirali viziju područja našeg **LAG-a kao poželjne sredine za život i rad – sredine sretnih ljudi, razvijenog poduzetništva i poljoprivrednih gospodarstava te prepoznatljive i gostoljubive turističke destinacije očuvane prirodne, kulturne i tradicijske baštine.** To znači da planiramo budućnost u kojoj ćemo ostvarivati ciljeve i rezultate, koji će biti zadovoljavajući i privlačni za sve koji žive i rade na našem području i koji će nam se priključiti. Planiramo ostvariti visoki društveni standard, konkurentno gospodarstvo, razvijenu poljoprivredu i turizam, visoku zaposlenost, razgranati sport i rekreaciju, očuvanu tradiciju i kulturno povijesno naslijede, očuvanu i zaštićenu prirodu, zaštićeno društveno okruženje, kao i sve ostalo što će osigurati kvalitetu života i rada u svim sektorima življenja i svim slojevima našeg društva.

Ova strategija (V 6.0) u odnosu na prethodnu (V 5.0) predstavlja četvrtu izmjenu koja usklađena s odredbama nacionalnog regulatornog okvira za provedbu LEADER/CLLD-a u okviru Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020. (Pravilnici za M19: NN 96/17, 53/18, 91/19, 37/20, dalje: Pravilnik) te Ugovora o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksim br. 5769/1 i 5769/2. Izmjena je provedena zbog realokacija i kašnjenja provedbe Mjere 19 PRR na nacionalnoj razini te zbog uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru primjene sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava.

Ovim smo dokumentom zacrtali ciljeve naše budućnosti, ali i razvojnu strategiju kako to ostvariti. Osnova strateškog pristupa je naše zajedništvo i naša suradnja na svim nivoima i među svim sektorima, međusobno uvažavanje, briga i skrb za sve kojima je to potrebno i konačno stalna aktivnost na praćenju provedbe lokalne razvojne strategije; izvršavanje provedbenih mjera i aktivnosti te donošenje potrebnih promjena i prilagodbi.

S ciljem da budemo što uspješniji i da ostvarimo našu viziju, ovime vas u svoje ime i u ime Upravnog odbora i Skupštine LAG-a pozivam na aktivno sudjelovanje u realizaciji ove lokalne razvojne strategije. Poziv upućujemo svim članovima naše Udruge, kao i svima koji su spremni svoje osobne ciljeve ostvarivati kao dio naših zajedničkih ciljeva. Spremni smo vas aktivno uključiti u proces našeg razvoja sukladno vašem interesu i prema vašim mogućnostima i sposobnostima za ostvarivanje vizije i razvojnih ciljeva iz ovog dokumenta.

LAG Međimurski doli i bregi
Predsjednica Udruge
Sanja Krištofić

O LOKALNOJ AKCIJSKOG GRUPI MEĐIMURSKI DOLI I BREGI

Lokalna akcijska grupa Međimurski doli i bregi predstavlja poseban oblik javno-privatnog partnerstva koji okuplja različite predstavnike iz javnog, civilnog i gospodarskog sektora. Kao organizacija civilnog društva LAG je osnovan 22. listopada 2012. godine, na temelju LEADER principa kojemu je osnovni cilj na lokalnoj razini potaknuti različite dionike na uključivanje u proces stvaranja i provedbe strategija održivog ruralnog razvoja. LEADER principi temelje se na nekoliko osnovnih načela kojima se potiče umrežavanje i suradnja te uspostava lokalnih partnerstva koji se baziraju na ravnopravnosti i solidarnosti. Temeljeno na uvažavanju specifičnosti pojedinog područja i poticanju inovativnosti doprinosi se promicanju održivog ruralnog razvoja i ostvarivanju inicijativa i interesa koji su od značaja za razvoj jedinica lokalne samouprave koje su u članstvu LAG-a Međimurski doli i bregi.

LAG je uspostavljen kao organizacija civilnog društva, neprofitnog, nevladinog i nepolitičkog karaktera koja okuplja različite predstavnike javnog, civilnog i gospodarskog sektora s područja četraest jedinica lokalne samouprave sjeverozapadnog i središnjeg dijela Međimurske županije koji međusobno dijele tradiciju, lokalni identitet ali i razvojne potrebe. Upravo zbog toga, članovima LAG-a se kroz pripremu zajedničkih projekata olakšava pristup EU fondovima uz povećanje ukupnog apsorpcijskog kapaciteta za korištenje finansijskih sredstva iz fondova Europske unije. Članom Udruge može postati svaka fizička i pravna osoba, a prema podacima na dan 31.12.2017. LAG Međimurski doli i bregi, prilikom prethodne izmjene LRS, brojio je 132 člana, dok danas (rujan 2020.) uključuje 133 člana. (115 redovnih te 18 pridruženih članova)

Udruga djeluje sukladno sljedećim ciljevima rada Udruge:

1. promicati održivi ruralni razvoj,
2. poticati međusektorsko partnerstvo i povezivanje razvojnih aktivnosti i projekata,
3. podizati kvalitetu života na području LAG-a koristeći sredstva iz EU fondova i drugih donatora,
4. promicati načela europskog aktivnog građanstva,
5. razvijanje sinergije i umrežavanje između svih dionika koji mogu doprinijeti razvoju područja LAG-a,
6. jačanje finansijskih i ljudskih kapaciteta za provedbu ruralnog razvoja,
7. briga o infrastrukturnom, ekološko-socijalnom, kulturnom, gospodarskom i svakom drugom razvoju u širem ruralnom području,
8. unapređenje uvjeta za cjeloviti razvoj ruralnih područja LAG-a te doprinos očuvanju/stvaranju novih radnih mjeseta u tim krajevima.

Područja djelovanja Udruge su demokratska politička kultura, kultura i umjetnost, ljudska prava, međunarodna suradnja, obrazovanje, znanost i istraživanje, održivi razvoj i zaštita okoliša i prirode.

Djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi Udruge su:

1. izrada lokalne razvojne strategije za područje LAG- a i drugih dokumenata važnih za razvoj područja LAG-a,
2. informiranje i razvijanje partnerstva između javnog, gospodarskog i civilnog sektora,
3. poticanje održivog ruralnog razvoja kroz primjenu ruralnih i regionalnih politika EU i pristupa „odozdo prema gore“ te provedbu zajedničkih aktivnosti na području LAG-a,
4. planiranje, izrada i kandidiranje projekata vezanih za razvoj područja Udruge te apliciranje na nacionalne i međunarodne fondove kao i na natječaje zaklada, jedinica lokalne i regionalne samouprave, Ministarstava i drugih donatora i natječaja za projekte,
5. savjetodavna i tehnička potpora u pripremi i izradi projektne dokumentacije subjekata koji djeluju u okviru LAG-a,

6. određivanje prioriteta za razvoj poljoprivrede, turizma i drugih djelatnosti u ruralnom području,
7. izrada i raspodjela stručne literature, edukativnog i promotivnog materijala,
8. izdavačka djelatnost u skladu s posebnim propisima, radi ostvarivanja ciljeva Udruge,
9. razvijanje programa nacionalne i međunarodne suradnje te uključivanje u rad svih institucija koje se bave ruralnim razvojem,
10. razvijanje suradnje s drugim udrugama i organizacijama radi ostvarivanja ciljeva LAG-a utvrđenim Statutom, te razvijanje suradnje sa ostalim LAG-ovima,
11. edukacija i sudjelovanje na nacionalnim i međunarodnim skupovima, radionicama, seminarima, javnim tribinama i skupovima,
12. jačanje suradnje sa srodnim organizacijama u Hrvatskoj i izvan nje,
13. organiziranje studijskih i stručnih putovanja za članove, volontere i zaposlenike,
14. organiziranje javnih tribina, okruglih stolova, kampanja, edukacija, radionica, predavanja, izložbi, manifestacija i sajmova, sa svrhom ostvarivanja ciljeva Udruge i lokalne razvojne strategije,
15. druge djelatnosti u skladu sa Zakonom i ciljevima Udruge.

SADRŽAJ

1. OSNOVNE ZNAČAJKE PODRUČJA LAG-A	1
1.1. OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA	1
1.2. GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA	6
1.3. DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE PODRUČJA	12
2. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA, UKLJUČUJUĆI SWOT ANALIZU	14
3. OPIS CILJEVA LRS TE INTEGRIRANOG I INOVATIVNOG KARAKTERA LRS UKLJUČUJUĆI JASNE I MJERLJIVE POKAZATELJE ZA IZLAZNE POKAZATELJE ILI REZULTATE.....	20
3.1 CILJEVI, MJERE I TIPOVI OPERACIJA LRS ZA PODRUČJE LAG-A TEMELJENI NA MOGUĆNOSTIMA PRR 2014-2020.....	22
3.2 OPIS MJERA UKLJUČUJUĆI DEFINIRANJE KORISNIKA, KRITERIJA PRIHVATLJIVOSTI	27
3.3 OPIS TEMA PLANIRANIH PROJEKATA SURADNJE I NAČINA ODABIRA PROJEKATA SURADNJE	27
3.4 INOVATIVAN I INTEGRIRANI KARAKTER STRATEGIJE	29
3.5. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	30
3.6 OPIS ODABIRA PROJEKATA NA RAZINI LAG-A	31
4. OPIS UKLJUČENOSTI DIONIKA U IZRADU LRS.....	33
4.1. OPIS SUDJELOVANJA RAZLIČITIH INTERESNIH SKUPINA U IZRADI LRS I PRIMJENA NAČELA »ODOZDO PREMA GORE«	33
4.2. OPIS PARTNERSTVA	34
5. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS.....	35
6. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENE PROVEDBE LRS	36
6.1. INDIKATORI ZA MJERENJE UČINKA PROVEDBE LRS	39
7. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRS	42
7.1. ISKUSTVO U PROVEDBI LEADER PRISTUPA U PROGRAMSKOM RAZDOBLJU 2007 – 2013	42
7.2. ISKUSTVO U PROVEDBI PROJEKATA IZVAN MJERE LEADER.....	42
7.3. LJUDSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRS	43
7.4. FINANSIJSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRS	45
8. FINANSIJSKI PLAN	46
9. PRILOZI LRS	50

1. OSNOVNE ZNAČAJKE PODRUČJA LAG-A

1.1. OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA

1.1.1. GEOGRAFSKA I ADMINISTRATIVNA OBILJEŽJA

LAG Međimurski doli i bregi obuhvaća zapadni i središnji dio Međimurja odnosno, administrativno pripada Međimurskoj županiji. Sa sjeverne strane je rijeka Mura koja predstavlja prirodnu granicu s Republikom Slovenijom, a s južne strane rijeka Drava koja spaja Varaždinsku i Međimursku županiju te se kroz područje prostire i vodotok Trnave. Područje LAG-a prostire se na površini od 420,92 km² te okuplja razvojne dionike javnog, gospodarskog i civilnog sektora iz, ukupno, 15 jedinica lokalne samouprave koje obuhvaćaju 92 naselja i 58.368 stanovnika. Detaljan prikaz gustoće naseljenosti na području LAG-a nalazi se u Prilogu 1.

TABLICA 1. POPIS NASELJA LAG-A S POVRŠINOM, BROJEM STANOVNIKA I GUSTOĆOM NASELJENOSTI

OPĆINA	POVRŠINA/(km ²)	BROJ STANOVNIKA/2011.	GUSTOĆA NASELJENOSTI stan/km ²
Belica	27,66	3.176	114,82
Domašinec	36	2.251	62,53
Gornji Mihaljevec	32,15	1.917	59,63
Mala Subotica	36,71	4.736	129,01
Mursko Središće	33,88	6.307	186,16
Nedelišće	58,33	11.975	205,30
Podturen	31,96	3.873	121,18
Pribislavec	11,25	3.136	278,76
Selnica	25,01	2.991	119,59
Strahoninec	8,35	2.682	321,20
Sveti Juraj na Bregu	30,17	5.090	168,71
Sveti Martin na Muri	25,25	2.605	103,17
Šenkovec	9	2.879	319,89
Štrigova	39	2.766	70,92
Vratišinec	16,2	1.984	122,47
UKUPNO LAG	420,92	58.368	prosjek 138,67

Izvor: Prostorno – planska dokumentacija JLS u sastavu LAG-a; Državni zavod za statistiku

Na teritoriju LAG-a najveći dio tala pripada podzolima, čiji glavni sastav čine lapor, pijesci i pješčenjaci. Velika važnost pripada i bogatoj šumskoj zajednici koja uključuje sljedeće: šuma hrasta lužnjaka i običnog graba, šuma kitnjaka i pitomog kestena, šuma bukve i šuma običnog bora. Posjedi privatnih šumoposjednika (ukupno cca 5.395 hektara) su mali i rascjepkani. Prosječna veličina posjeda iznosi cca 0,20 ha, dok prosjek RH iznosi 0,48 ha.

Prema površini, najveći pojedinačni šumoposjednici na području LAG-a su Lovačka društva i Crkva, koja je veće posjede šuma dobila u procesu povrata imovine. Manji broj privatnih šumoposjednika s područja LAG-a članovi su Udruge privatnih šumoposjednika Jegrnjed, koja djeluje na području cijele županije. Prikaz ukupnih drvnih zaliha nalazi se u Prilogu 1.¹ Spomenute šume velikim su dijelom iskrčene zbog širenja naselja, a sukladno tome i poljoprivrednih površina, posebno oranica, livada, pašnjaka, vinograda i voćnjaka. Područje LAG-a pripada umjereno kontinentalnoj klimi koju karakteriziraju vruća ljeta s maksimalnom temperaturom zraka 38°C i hladne zime s minimalnom temperaturom zraka -15°C. Proljeće i jesen obiluje padalinama i to rosom, kišom, maglom, a ponekad i snijegom. Najniže srednje

¹ Andro B., Hubert B., Željka F. i suradnici (2012.) Potencijal obnovljivih izvora energije

mjesečne temperature izmjerene su u siječnju od -1°C dok su najviše srednje mjesečne temperature izmjerene u srpnju od 20°C.

1.1.2. KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

Na području LAG-a pronađeni su brojni arheološki nalazi: okamina zuba mamuta na području Murskog Središća, mačevi, glineni utezi za tkalački stan, fibula i cijelo spremište bronce i keramike pronađeni su kod Peklenice, na području Hlapičine pronađena je keramika iz antičkog doba, a današnje najbogatije arheološko nalazište u Međimurju je Sveti Martin na Muri, nekadašnje rimsko naselje Halikan. U Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske upisano je ukupno 38 kulturnih dobara koji se nalaze na području LAG-a (Prilog 1.). Na području LAG-a ne postoje veći muzeji, stoga lokalno stanovništvo ulaže znatan napor u očuvanje povijesti i nekadašnjeg načina života, kroz etno zbirke i manje muzeje: Muzej oldtimera Šardi u Selnici, Ekomuzej Mura, Mali Mihaljevec i Zasadbreg poznati su po svojoj vatrogasnoj zbirci, privatna Zoološka zbirka Andrija Lesingera u Nedelišću, Horvatova kovačnica u Gornjem Hrašćanu, etno zbirka Kulturno umjetničke udruge „Zvon“ u Maloj Subotici, etno zbirka KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec“ a Državni arhiv Međimurja nalazi se u Štrigovi. Na području je djelovalo nekoliko poznatijih pisaca, političara, književnika, znalaca, poput: Josip Vrhovski (skladatelj), Dragica Karolina Šimunković (glazbena profesorica), Juraj Križanić (poznat hrvatski pisac i političar), dr. Ivan Novak (zaslužan za oslobođenje Međimurja od Mađara i pripajanje Hrvatskoj), Jurica Murai (zaslužan za pokretanje festivala Varaždinske barokne večeri), Andela Horvat (povjesničarka), Franjo Imprey (župnik), Vlado Mihaljević-Kantor (učitelj, pisac, kantor, pjevač), dr. Vinko Žganec (etnomuzikolog, melograf i akademik) te Tomaš Goričanec (pjesnik). Veliki broj kulturnih udruga na području kao što su KUD-ovi, puhački orkestri, udruge mlađih, udruge žena i udruge mažoretkinja njeguju i čuvaju kulturnu baštinu područja, poput pjesme, plesa, narodnih nošnji i običaja te sudjeluju u organizaciji kulturnih manifestacija na području. Popis svih kulturnih manifestacija na području LAG-a nalazi se u Prilogu 1.

1.1.3. PRIRODNA BAŠTINA - NATURA 2000

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13) na području LAG-a, 8 područja/objekata predstavljaju zaštićene prirodne vrijednosti. Dio područja LAG-a se nalazi u Regionalnom parku Mura-Drava, a Križovec je prvo naselje u Hrvatskoj koje, u sklopu Javne ustanove za zaštitu prirode, ima Centar za posjetitelje koji je otvoren 2008. godine.² Kartografski prikaz Regionalnog parka Mura-Drava prikazan je u Prilogu 1.

TABLICA 2. ZAŠTIĆENA PODRUČJA NA PODRUČJU LAG-A

OBJEKT/PODRUČJE	GODINA ZAŠTITE	KATEGORIJA ZAŠTITE
Prostrano prirodno i dijelom kultivirano područje rijeke Mure i Drave u Međimurskoj, Varaždinskoj, Koprivničko-križevačkoj, Virovitičko-podravskoj i Osječko-baranjskoj županiji površine 114.695,52 ha- područje Međimurske županije	2008.	Regionalni park- preventivna zaštita
Krajobraz rijeke Mure	2001.	Značajni krajobraz
Vlažne livade na lokalitetu Bedekovićeve grabe u Općini Sveti Juraj na Bregu	2002.	Spomenik prirode
Platana u Nedelišću	1963.	Spomenik parkove arhitekture- pojedinačno stablo
2 Platane u naselju Sveti Urban	1995.	Spomenik parkove arhitekture- skupina stabla
Tulipanovac u Vučetincu	1995.	Spomenik parkove arhitekture- pojedinačno stablo

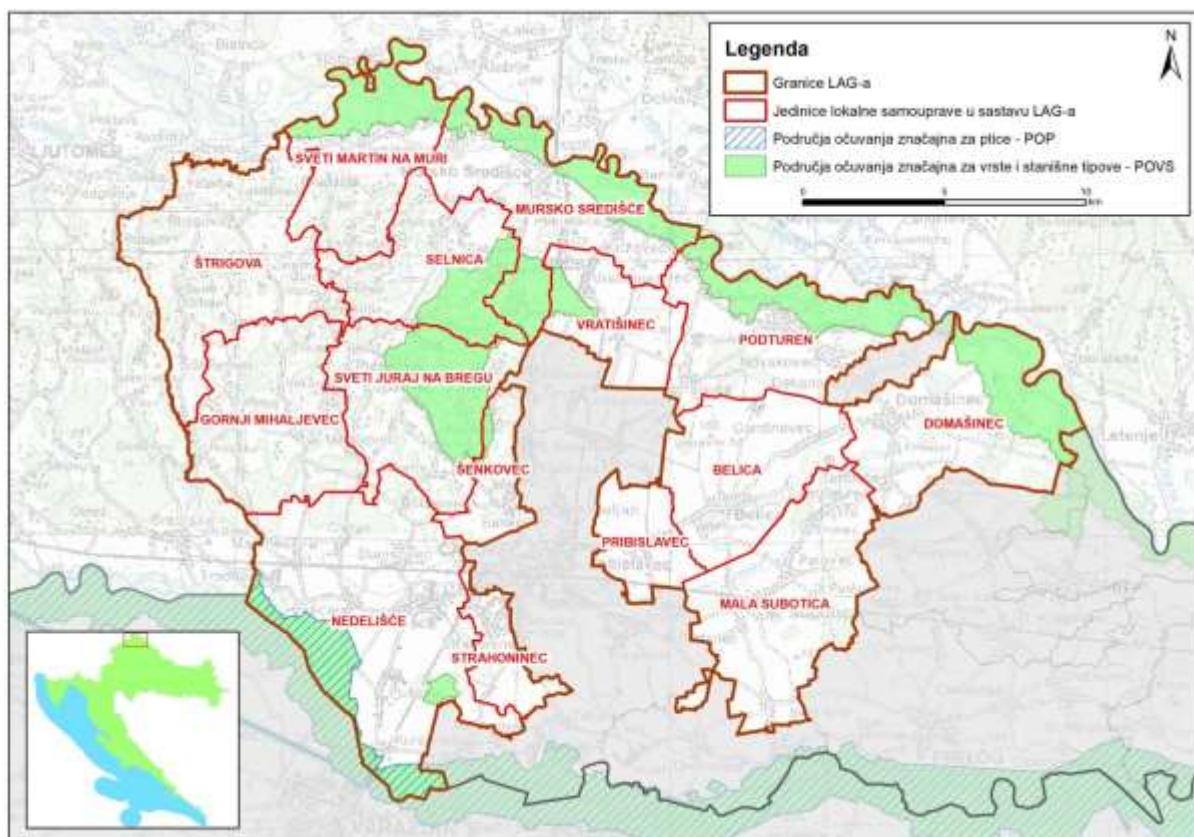
² Izvor: Siniša G., Mihaela M. (2011/2012), Međimurska priroda

Magnolija u Pribislavcu	2001.	Spomenik parkove arhitekture-pojedinačno stablo
Skupina stabala oko župne crkve Sv. Križa u Vratišincu	1969.	Skupina stabala

Izvor: *Godišnjak zaštite prirode Međimurja (listopad 2010./rujan 2011.)*

Veliki dio područja LAG-a predstavlja zaštićeni krajolik rijeke Mure koja ujedno pripada i ekološkoj mreži NATURA 2000 te je krase brojne prirodne ljepote flore i faune s dvjestotinjak životinjskih vrsta zajedno s mnogobrojnim zavojima, mrtvim rukavcima i bogatim močvarnim područjima. Ovaj prirodni rječni krajolik, koji je dio UNESCO-vog rezervata biosfere, sastavni je dio turističke atrakcijske osnove, no još uvijek nedovoljno turistički valoriziran. U Prilogu 1. prikazana je karta staništa nešumskih površina i staništa s korovom i ruderalnom vegetacijom na području Međimurja. Nacionalna ekološka mreža obuhvaća ekološki značajna područja od međunarodne i nacionalne važnosti i propisana je Zakonom o zaštiti prirode. Rijeka Mura, duljine 78 km, ujedno je i prirodna granica Mađarske i Hrvatske, a teče kroz ostatke hrastove šume i močvarna područja pokraj Podturna i Domašinca. Područje Malog Mihaljevca čini stanište ugroženog leptira plavca dok se na šljunčanim sprudovima rijeke Mure gnijezdi mala ptica poznata pod imenom Kulik sljepčić. Uočena su i druga jata ptica-močvarica: crna liska, patka gluvara, siva čaplja, velika bijela čaplja itd. Tu su i druge vrste divljih životinja kao što je bolen, rječni rak, zagasiti i veliki livadni plavac i dr.

SLIKA 1. KARTA EKOLOŠKE MREŽE RH (EU EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000) NA PODRUČJU LAG-A MEĐIMURSKI DOLI I BREGI

Izvor: *Bioportal (2019.), područje označeno crvenom bojom označava granice područja LAG-a Međimurski doli i bregi*

1.1.4. DRUŠVENA INFRASTRUKTURA

Javna uprava. LAG Međimurski doli i bregi obuhvaća područje 15 jedinica lokalne samouprave Međimurske županije, čiji je djelokrug rada određen Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15). U JLS-ima na području LAG-a ukupne je zaposleno 88 djelatnika, a ukupan iznos proračuna za sve JLS-e, na području, iznosio je, u 2016. godini, 135.336.664 kn. Prema podacima iz Priloga 1. vidljivo je da je najveći proračun u 2016. godini ostvarila Općina Nedelišće, a najmanji Općina Vratišinec.

SLIKA 2. PRIKAZ JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE U SASTAVU LAG-A MEĐIMURSKI DOLI I BREGI

Izvor: LAG Međimurski doli i bregi

Odgoj i obrazovanje. Stanovnicima LAG-a Međimurski doli i bregi usluge predškolskog odgoja dostupne su u 18 dječjih vrtića, a usluge osnovnoškolskog obrazovanja dostupne su u 17 osnovnih škola.

Vjerske zajednice. LAG obuhvaća 14 katoličkih župa, koje spadaju u Gornjomeđimurski dekanat, Čakovečki dekanat i Donjomeđimurski dekanat Varaždinske biskupije.

Zdravstvo i socijalna skrb. Djelatnost zdravstvene skrbi na području LAG-a Međimurski doli i bregi najvećim dijelom obavljaju ordinacije koje su uspostavljene u sklopu Doma zdravlja Čakovec. Na području je dostupna 22 ordinacije opće (obiteljske) medicine, 17 ordinacija dentalne medicine te 33 ordinacije privatne prakse i 14 ljekarni. U sklopu Doma zdravlja Čakovec na području djeluje 8 patronažnih sestara te palijativni tim. Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije kao samostalna ustanova zadužena je za formiranje Mreže hitne medicine na području cijele Međimurske županije. Na području također djeluje podružnica Centra za socijalnu skrb koja je smještena u Murskom Središću. Temeljem podataka iz Registra ustanova socijalne skrbi Ministarstva socijalne politike i mladih, na području je uspostavljeno ukupno 7 socijalnih ustanova (pružatelja usluga za starije osobe).

Kultura i sport. Na području postoje društveni domovi, odnosno domovi kulture, koji služe kao prostor za različita društvena događanja. Dostupni su i drugi objekti javne namjene, poput vatrogasnih domova te ribičkih i lovačkih domova. Međutim, održavanje i grijanje svih ovih

objekata zahtijeva velika finansijska sredstva i većina ih nije prilagođena osobama s invaliditetom. Sportska infrastruktura u određenoj mjeri postoji u svakom naselju na području LAG-a, a čine ju brojna javna i privatna igrališta te atletske i trim staze. Kao sastavni dio ponude sportsko-rekreacijskih sadržaja treba izdvojiti Aton – Nacionalni gimnastički centar u Nedelišću i Toplice Sveti Martin. Na području djeluje i organizacija Međimurski savez sportske rekreacije „Sport za sve“, u koju je učlanjeno 15 udruženja s područja.

1.1.5. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Promet i prometna infrastruktura. Na području LAG-a Međimurski dol i bregi izgrađeno je ukupno 330,2 km županijskih i lokalnih cesta.³ Također, kroz navedeno područje prolaze 4 državne ceste (D3, D20, D208, D209) u dužini od 43,82 km.⁴ Navedenim cestama (osim lokalnih) upravlja Županijska uprava za ceste Međimurske županije u suradnji s Hrvatskim cestama. Područje LAG-a, sa Republikom Slovenijom, prometno je povezano graničnim prijelazima u Murskom Središću, Trnovcu, Banfiju i Svetom Martinu na Muri. Najveći problem predstavlja nezadovoljavajuća povezanost s prekograničnim područjima u Republici Sloveniji gdje državnu granicu definira tok rijeke Mure. Naime, u navedenom području uspostavljen je samo jedan cestovni granični prijelaz, u Murskom Središću, koji, uz željeznički, ne zadovoljava trenutačne potrebe zbog velikog broja tranzitnog prometa. Osim navedenog, na području LAG-a uočen je problem preopterećenosti prometnica kroz Nedelišće i Šenkovec. Trenutno je na području LAG-a uspostavljeno 69,7 km pješačko-biciklističkih staza, no navedeno još uvek nije u potpunosti zadovoljilo sigurnosne zahteve obzirom činjenicu da biciklisti i pješaci i dalje predstavljaju najugroženiju skupinu sudionika u prometu. Na ovom području nalazi se dio prve međunarodne spojne željezničke pruge u Hrvatskoj M501 izgrađene još 1860. godine koja kroz Čakovec i Macinec povezuje Kotoribu i granicu sa Slovenijom. Uz postojeću, postoji i regionalna pruga R201 Čakovec – Varaždin te lokalna željeznička pruga L101 Čakovec – Mursko Središće – Lendava (SLO). Detaljan prikaz željezničkog prometa na području LAG-a Međimurski dol i bregi vidljiv je u Prilogu 1. Željeznički promet na području LAG-a karakterizira nedovoljna signalizacija pružnih prijelaza.

Opskrba električnom energijom. Elektra Čakovec rukovodi električnom energijom na području cijele Međimurske županije. Područje je dobro pokriveno elektroopskrbnom mrežom koja može osigurati prijenos dovoljnih količina električne energije za potrebe lokalnog stanovništva, ali i za potrebe gospodarstva.

Telekomunikacije. Područje je, u potpunosti, pokriveno fiksnom telefonijom. GSM signal pokriva cijelo područje, ali je slab na graničnom području sa Slovenijom. Još uvek je premali broj kućanstava spojenih na brzi pristup Internetu (samo 36,42%) na području LAG-a. Na području je dostupna 4G mreža koja omogućava promet do 150 Mb/s, osim u Pribislavcu gdje brzina prometa iznosi i do 262,5 Mb/s .

Plinoopskrba. Sustavom plinoopskrbe na području upravlja tvrtka Međimurje plin d.o.o. Tek je oko 73% kućanstava LAG-a povezano na plinski sustav, a porazavajući je podatak da su naselja Bukovec, Praporčan i Parag jedna od rijetkih na području Međimurske županije koja još uvek nemaju mogućnost priključenja na plinski sustav.

Vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda. Sustavom vodoopskrbe i odvodnje na području LAG-a, kao i na području cijele Međimurske županije, upravljaju Međimurske vode d.o.o. Javna vodoopskrba izgrađena je u svim naseljima LAG-a, pri čemu postotak priključenosti kućanstava varira. Najveća priključenost kućanstava na vodovodnu mrežu, od 90%, zabilježena je u općini Vratišinec, dok najmanje priključenih kućanstava imaju općine Podturen i Mala Subotica. Najznačajnije vodocrpilište na području je vodocrpilište u Nedelišću, a području LAG-a na raspolaganju su i ograničene količine vode iz brdskih retencija. 2014. u vodoopskrbni sustav uključena su i dva nova vodospremnika, Dragoslavec (300 m^3) i Železna Gora (500 m^3). Na

³ Županijska uprava za ceste Međimurske županije

⁴ Zavod za prostorno uređenje Međimurske županije

području gotovo 100% mogućnosti priključenja na kanalizacijsku mrežu imaju općine Nedelišće, Podturen, Strahoninec i Šenkovec, dok je razina mogućnosti priključenja izrazito niska za grad Mursko Središće, samo 34%. Na području LAG-a pročišćavanje otpadnih voda također nije u potpunosti riješeno, jer se većina otpadnih voda adekvatno ne pročišćuje zbog čega predstavlja potencijalnu opasnost za onečišćenje okoliša, posebice podzemnih i nadzemnih voda. U ovom segmentu, također, valja napomenuti uspostavu nasipa kod naselja Podturen i Lončarevo, a u planu je rekonstrukcija nasipa Pušćine i nasipa Gornji Hrašćan.

1.2. GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA

1.2.1. OSNOVNE GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA LAG-A

Prema podacima FINA-e (temeljem zaprimljenih finansijskih izvještaja za 2014. godinu u Registar godišnjih finansijskih izvještaja) na području LAG-a u 2014. poslovalo je 961 poduzetnik, obveznika poreza na dobit i 620 obrtnika. U istom je razdoblju u Međimurskoj županiji ukupno djelovao 2481 poduzetnik (Informacija o gospodarstvu Međimurske županije u 2014.), što znači da na području LAG-a posluje 38,7% poduzetnika Međimurja. Prema broju registriranih poduzeća (prikaz u Prilogu 1.) dominantna djelatnost na ovom području je trgovina (204 registriranih poduzeća). Udio djelatnosti trgovine na veliko i malo s područja LAG-a čini 34,5% od ukupnog broja poduzeća u toj djelatnosti na području Međimurske županije (582 poduzetnika). Nakon trgovine, djelatnost s najvećim brojem poduzetnika je prerađivačka djelatnost (194) koja čini udio od 37,8% od ukupnog broja poduzeća u prerađivačkoj djelatnosti na području Međimurske županije (512 poduzetnika). U 2014. godini poduzetnici na području LAG-a ostvarili su ukupno 2,8 mlrd kuna prihoda, što predstavlja 26,2% prihoda ostvarenih na razini županije (10,7 mlrd kuna). Najveći iznos prihoda je u prerađivačkoj djelatnosti, u iznosu od 1,4 mlrd kuna te ona čini 50% ukupnih prihoda poduzetnika na području LAG-a, ali samo 23,3% u odnosu na prihode prerađivačke djelatnosti u Međimurskoj županiji (ukupno 6 mlrd kn prihoda), što govori o relativno slaboj konkurentnosti. Prema podacima vidljivima u Prilogu 1., kao djelatnost s visokim prihodom na području LAG-a ističe se još i trgovina na veliko i na malo, koja u 2014. godini ima prihod od oko 596 milijuna kuna, te ona čini udio od 28,3% u ukupnim prihodima od djelatnosti trgovine na području Međimurske županije (ukupno 2,1 mlrd kn prihoda). Najmanje prihoda ima djelatnost poslovanja nekretninama (1,6 milijuna kn).

Prosječna isplaćena neto plaća u 2014. godini u poduzećima na području LAG-a iznosila je 3.759 kn. Prosječna neto plaća niža je za oko 180 kn u odnosu na prosjek županije u iznosu od 3.929,58 kn, koji pak je 19,84% niži od prosjeka RH. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za 2014. iznosila je 5.532 kunu. Približno 53,2% zaposlenih u poduzećima na području LAG-a, zaposleno je u prerađivačkoj djelatnosti u kojoj je prosječna isplaćena plaća uznosila 3.297 kn.

TABLICA 3. ZAPOSLENOST I PLAĆE U 2014. GODINI NA PODRUČJU LAG-A

Djelatnosti	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Prosječna neto plaća (kn)
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	47	107	3.461
C Prerađivačka industrija	194	3801	3.297
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	10	10	2.231
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	4	19	3.651
F Građevinarstvo	161	1158	2.735
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	201	749	3.215
H Prijevoz i skladištenje	42	330	3.040

I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	59	407	2.560
J Informacije i komunikacije	31	95	5.011
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	4	8	3.899
L Poslovanje nekretninama	5	1	3.473
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	59	110	2.675
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	15	22	3.136
P Obrazovanje	16	109	3.016
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i soc. skrbi	10	87	2.631
R Umjetnost, zabava i rekreacija	8	9	1.902
S Ostale uslužne djelatnosti	49	125	2.554
Ukupno LAG:	916	7147	3.750
Ukupno Međimurska županija:	2481	23.932	3.929

Izvor podataka: FINA

Uvidom u kretanje broja obrtnika u razdoblju od 2011. do 2014. godine na području LAG-a dolazi se do zaključka da je taj broj kontinuirano u opadanju, s 733 na 620 obrtnika krajem 2014. godine (Prilog 1.), što čini udio od 58,4% u ukupnom broju obrta na području cijele Međimurske županije (1.256 obrta registriranih krajem 2014. godine). Broj zaposlenih u obrtu na području cijele Međimurske županije krajem 2014. godine iznosio je 2598 (od toga 1477 muškaraca i 1121 žena), dok se na razini JLS taj podatak ne prati.

U prosincu 2014. godine prema podacima HZZ-a na području LAG-a evidentirano je 3.162 nezaposlenih osoba, od čega je 1454 muškaraca i 1708 žena (na području Međimurske županije krajem 2014. godine ukupno su evidentirane 6237 nezaposlene osobe, od toga 2919 muškaraca i 3318 žena). U odnosu na isto razdoblje prethodne godine (prosinac 2013.), kada je na području LAG-a bilo ukupno 4.102 nezaposlenih, to je 990 nezaposlenih osoba manje u godinu dana (Prilog 1.). Prema razini obrazovanja najviše nezaposlenih je sa srednjom školom do 3 godine, uključujući KV i VKV radnika.

U Nedelišću se nalazi Međimurski sajam poduzetništva – MESAP, trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću za priređivanje sajmova i izložbi, te ostale poslovne aktivnosti osnovano 2003. godine. Vlasnička struktura MESAP-a je sljedeća: Međimurska županija 60% vlasničkog udjela, a Općina Nedelišće 40%. Aktivnosti MESAP-a uključuju organizaciju sajamskih priredbi, organizaciju susreta za poduzetnike/obrtnike te iznajmljivanje prostora za organizaciju različitih zabavnih sadržaja (u prvom redu koncerata). Na području LAG-a nalaze se 33 aktivne poslovne zone ukupne površine 2.609.684 m² u kojima posluje 96 poduzetnika. Ukupno je 2.014.050 m² površine spremno za ulaganje (77,2%), a pregled poslovnih zona na području cjelokupnog LAG-a prikazan je u Prilogu 1.

1.2.2. POLJOPRIVREDA

Poljoprivrednu proizvodnju na području LAG-a karakteriziraju neriješeni problemi rascjepkanosti poljoprivrednog zemljišta, konvencionalna poljoprivredna praksa te starenje stanovništva.⁵ Također, sve je izraženiji problem nepovezanost znanstvenih i istraživačkih institucija s poljoprivredno-prehrambenim sektorom te nedostatak znanstvenih istraživanja koje bi potakle primjenu novih znanja i tehnologija za unaprjeđenje proizvodnih procesa, a time i unaprjeđenje konkurentnosti sektora. Na razvoj sektora nepovoljno utječe i trenutačno stanje glede plasmana proizvoda na tržište, a osnovni razlog tome je činjenica da se prodaja temelji na brojnim posrednicima i otkupu od strane velikih trgovачkih lanaca koji zbog nepovoljne uvozne politike ruše cijenu domaćih proizvoda. Trenutno se kroz niz inicijativa radi na razvoju modela kratkih opskrbnih lanaca koji bi poljoprivrednim proizvođačima omogućili izravan plasman proizvoda na lokalna tržišta.

⁵ Izvješće o stanju okoliša Međimurske županije, rujan 2014. godine

Broj i organizacijski oblik poljoprivrednih subjekata. Prema podacima APPRR za razdoblje od siječnja do kolovoza 2015. godine, na području LAG-a evidentirano je ukupno 3.435 subjekata koji su registrirani za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, a detaljni podaci razgraničeni po jedinicama lokalne samouprave na području LAG-a dostupni su u Prilogu 1.

TABLICA 4. BROJ I REGISTRACIJSKI OBLIK POLJOPRIVREDNIH SUBJEKATA NA RAZINI
LAG-A MEĐIMURSKI DOLI I BREGI I MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

JLS	OPG	OBRT	OSTALI	TRGOVAČKO DRUŠTVO	ZADRUGA	UKUPNO
LAG MDiB	3.392	42	2	31	3	3.470
Međimurska županija	6.127	72	7	80	8	6.294

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Biljna proizvodnja. LAG obuhvaća površinu od 420.92 km², od čega je čak 38,27 %, odnosno 16.112,44 ha iskorišteno poljoprivredno zemljište.⁶ U strukturi poljoprivrednog zemljišta prevladavaju oranice (13.830,98 ha) na kojima se najvećim dijelom uzgajaju žitarice kao što su kukuruz, pšenica i ječam, zatim krumpir, razno lukovičasto i korjenasto povrće te kupusnjače. Nakon oranica, značajne su površine livada i pašnjaka koje se rasprostiru na površini od 1.121,70 ha na kojima se uzgajaju različite krmne kulture ponajprije trave i djetelinsko - travne smjese. Detaljan pregled površina i načina korištenja poljoprivrednog zemljišta na području LAG-a vidljiv je u Prilogu 1. Za područje LAG-a svakako su najznačajniji voćnjaci i vinogradi po kojima je ovo područje nadaleko poznato.⁷ Voćnjaci se rasprostiru na površini od 461,62 ha poljoprivrednog zemljišta, a dominantna uzgajana kultura je jabuka. Područje je poznato i po uzgoju vinove loze i proizvodnji vina, a vinogradi se rasprostiru na površini od 530,65 ha. Kada je proizvodnja vina u pitanju, najznačajnije bijele sorte su graševina, rajnski rizling, chardonnay, sauvignon, traminac mirisavi i crveni te muškat žuti, dok od crnih sorata dominiraju pinot crni i cabernet sauvignon. Ovdje svakako valja napomenuti najznačajniju međimursku robnu marku vina - Pušipel uz pomoć koje je na području Međimurske županije revitalizirana sorta Moslavac, odnosno, Šipon.⁸

Stočarska proizvodnja. Sukladno podacima HPA iz studenog 2015. godine na području LAG-a registrirana su 3.904 subjekata koji se bave stočarskom proizvodnjom, što je 53,63 % od ukupnog broja registriranih subjekata na razini Međimurske županije. Najveći broj subjekata registrirano je za svinjogoštvo (2.003), zatim peradarstvo (1.262) i govedarstvo (415), a valja spomenuti 98 subjekta koji su registrirani za uzgoj kunića, 45 subjekta za uzgoj konja te 78 subjekata za ovčarstvo i kozarstvo (Prilog 1.). Na području LAG-a registrirano je ukupno 993.743 uzgajanih životinja, što je 39,72 % od ukupnog broja uzgajanih životinja na području cijele županije. Najveći broj registriranih životinja je u sektoru peradarstva koji broji 941.344 kljunova, nakon čega slijedi svinjogoštvo s 42.513 uzgajanih svinja te govedarstvo s 6.348 uzgajanih goveda. Usporedbom navedenih podataka s podacima o broju uzgajanih životinja na razini Međimurske županije, na području LAG-a predvodi sektor svinjogoštva s 65,48 % nakon kojeg slijedi sektor govedarstva s 55,79 % te sektor peradarstva s 38,92 %. Za područje LAG-a od izuzetnog je značaja sektor kozarstva u kojem je evidentirano 2.626 uzgajanih koza, odnosno više od 60 % od ukupnog broja koza koje su evidentirane na području Međimurske županije što ju čini jednom od vodećih županija u sektoru kozarstva. Kozarstvo se temelji na uzgoju dviju pasmina, a to su sanska i alpina. Pregled broja životinja po jedinicama lokalne samouprave u sastavu LAG-a prikazan je u Prilogu 1. Unatoč negativnim trendovima koji su prisutni na županijskoj i nacionalnoj razini glede smanjenja broja uzgajanih životinja, stočarska proizvodnja na području LAG-a Međimurski doli i bregi nije izgubila na svom značaju.⁹ Danas se najvećim

⁶ Izvor: podaci Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, studeni 2015.

⁷ Izvor: Lokalna razvojna strategija LAG Međimurski doli i bregi, ožujak 2013. godine

⁸ Izvor: Visit Međimurje: Vina i vinska cesta

⁹ Hrvatska poljoprivredna agencija

dijelom temelji na sektoru peradarstva, svinjogojsztva, govedarstva i kozarstva. U kontekstu stočarske proizvodnje treba izdvojiti i jedinu autohtonu pasminu ovog područja- Međimurski konj, a on se danas isključivo uzgaja na području Međimurske županije u kojoj je 2014. registrirano 19 vlasnika i 37 grla međimurskog konja.¹⁰ S obzirom da populacijski trend već godinama stagnira, navedena se pasmina sukladno FAO klasifikaciji kategorizira kao kritično ugrožena pasmina.¹¹ Važnost očuvanja ove pasmine prepoznata je i na razini EU te je u sklopu IPA HU – HR programa odobren projekt pod nazivom „Rehabilitacija krajobraza i zaštita biološke raznolikosti u okviru suradnje unutar prekograničnog područja Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav“. Nositelj projekta je JU Međimurska priroda, a u sklopu istog planira se revitalizacija izvornih pašnjaka u zaštićenom području Regionalnog parka Mura – Drava te uspostava ergele zavičajne pasmine - Međimurskog konja.

Ekološka proizvodnja. Dugogodišnja primjena konvencionalnih principa u poljoprivrednoj proizvodnji sve se više odražava na narušavanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala odnosno neobnovljivih prirodnih resursa koji su neophodni za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti. Jedan od ključnih pokazatelja negativnih posljedica konvencionalne poljoprivredne proizvodnje je onečišćenje tla i voda agrokemikalijama iz poljoprivrednih izvora.¹² Upravo zbog toga, 2012. na snagu je stupila „Odluka o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj“, sukladno kojoj je čak 9 od ukupno 15 jedinica lokalne samouprave u sastavu LAG-a kategorizirano kao područje ranjivo na nitrate poljoprivrednog podrijetla: Sveti Martin na Muri, Mursko Središće, Selnica, Podturen i Strahoninec, Mala Subotica, Domašinec, Vratišinec i Belica.¹³ Sukladno podacima APPRR 2014. godine na području LAG-a 36 subjekata upisano je u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji što je 24,32 % od ukupnog broja ekoloških proizvođača na području Međimurske županije. Također, ekološki principi se u poljoprivrednoj proizvodnji primjenjuju na 38,87 ha, odnosno, na samo 3,94 % od ukupnog poljoprivrednog zemljišta. Od uzgajanih kultura, u ekološkoj proizvodnji prevladavaju livade i djetelinsko travne smjese koje se uzgajaju na površini od 23,75 ha, nakon čega slijede žitarice na površini od 9 ha. Voće i orašasti plodovi uzgajaju se na površini od 4,76 ha, povrće na 1,31 ha, dok se vinova loza sukladno ekološkim principima uzgaja na samo 0,05 ha poljoprivrednih površina. Detaljan pregled ekološke proizvodnje na području LAG-a prikazan je u Prilogu 1. Unatoč tome što je ekološka poljoprivreda na području LAG-a tek u svojim začecima, o čemu svjedoče i navedeni podaci, valja napomenuti kako ona u proteklih nekoliko godina bilježi postepeni rast glede broja kako ekoloških proizvođača tako i površina.

Zaštita autohtonih poljoprivrednih i prehrabnenih proizvoda. Na području LAG-a valja istaknuti Međimursko *meso 'z tiblice* koje je trenutno jedini proizvod s predmetnog područja zaštićen oznakom zemljopisnog podrijetla (ZOI).¹⁴

Tržište poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda. Jedan od trenutno aktualnih načina prodaje i nabave poljoprivredno-prehrabnenih proizvoda na ovom području je internetski portal Finoteka.com koji malim proizvođačima omogućava promociju i prodaju proizvoda, dok s druge strane kupcima olakšava pronašlazak željenog prehrabnenog proizvoda u njihovom najbližem okruženju. Na taj se način omogućuje izravno povezivanje proizvođača i kupaca, izostavljanje brojnih posrednika te smanjenje troškova promocije i distribucije. Na području je zabilježen trend preuzimanja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava od strane mlađih generacija, i to isključivo u slučaju vinogradarsko - vinarskih gospodarstava. Za razliku od starijih, mlađe generacije najčešće imaju završeno formalno obrazovanje u području poljoprivrede i služe se stranim jezicima.

¹⁰ Izvor: HPA- Konjogojsztvo, Godišnje izvješće, 2014. godina

¹¹ FAO/UNESCO klasifikacijski sustav temelji se na zonalnosti, evoluciji, morfologiji, ekologiji i geografiji. Izvor: doc.dr.sc. V. Vukadinović "FAO/UNESCO klasifikacija talata"

¹² Izvor: Izvješće o stanju okoliša Međimurske županije, rujan 2014. godine

¹³ Izvor: Poljoprivredna savjetodavnna služba

¹⁴ Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

1.2.3. TURIZAM

Na ovom području isprepliću se različiti turistički potencijali prirodne i kulturne baštine, sportsko-rekreacijski objekti, turističke ceste i manifestacije: Regionalni park Mura-Drava, brežuljkast vinorodni pejzaž, Crkva Sv. Jeronima u Štrigovi, prvo hrvatsko Šenštatsko svetište u Maloj Subotici, crkva Svetog Martina u Svetom Martinu na Muri s najstarijim zapisom na arapskim brojkama, međimurske popevke, Urbanovo, Spomen dom rudarstva Cimper u Murskom Središću, Nacionalni gimnastički centar Aton u Nedelišću, Dvorac Feštetić u općini Pribislavec koji datira iz 16.-tog stoljeća, Cesta tradicije, biciklističke staze itd.

Vinski turizam je ovdje veoma važan faktor gospodarskog razvoja i jedan od temeljnih turističkih proizvoda je Međimurska vinska cesta koja se u cijelosti nalazi na području ovog LAG-a. Ona je nezaobilazna atrakcija jer ju odlikuje prirodna ljepota, lokalne enogastronomске specifičnosti te 30-ak uređenih vinotočja, kušaonica vina i domaće hrane (mesa 'z tiblice, bučinog ulja i sl.). Unatoč dobro etabliranom turističkom proizvodu, vinari koji djeluju u sklopu vinske ceste nisu u dovoljnoj mjeri educirani za pružanje turističko-ugostiteljskih usluga. Također, ističe se slaba međusobna povezanost turističkih subjekata i nedostatak koordinacije između razvoja poljoprivrede i turizma. Svakako valja istaknuti i nedostatak smještajnih kapaciteta posebnih kategorija. Najposjećenija i najznačajnija gospodarsko – turistička manifestacija na području LAG-a svakako je Urbanovo.

Definitivno najveći motiv dolaska turista na područje LAG-a su **Terme Sveti Martin** koje su jedinstvena destinacija u kontinentalnoj Hrvatskoj za opuštanje, *wellness*, sport i aktivni odmor, kongrese i *team building*. Prema podacima TZ Međimurske županije u razdoblju od siječnja do listopada 2015. na području Međimurske županije ostvareno je ukupno 44.855 dolazaka turista od čega 25.025 domaćih i 19.805 stranih. Dio područja LAG-a graniči sa Slovenijom, Mađarskom i Austrijom što je idealno za dolazak turista iz tih zemalja vikendom. Prema podacima iz 2013. g. najznačajniji smještajni kapaciteti na području LAG-a nalaze se u okviru kompleksa Termi Sveti Martin i čine 60 % svih smještajnih kapaciteta u Međimurskoj županiji. U tablici ispod prikazani su smještajni kapaciteti po JLS-ima i tip njihovih smještajnih kapaciteta. U 2013. godini najviše noćenja je zabilježeno od svibnja do rujna, a najmanje tijekom veljače¹⁵.

TABLICA 5. BROJ NOĆENJA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE PREMA VRSTI KAPACITETA U 2005., 2009. I 2013.

			2005.	2009.	2013.
Mursko Središće	Kolektivni smještajni kapaciteti	Pansion	720	493	523
Nedelišće	Kolektivni smještajni kapaciteti	Nekategorizirani objekt			344
		Omladinski hotel i hostel		2.803	1.973
		Pansion		1.045	2.745
		Sobe za iznajmljivanje		433	
	Privatni smještajni kapaciteti				299
Sveti Juraj na Bregu	Privatni smještajni kapaciteti			706	658
Sveti Martin na Muri	Kolektivni smještajni kapaciteti	Apartman tip studio		28.628	
		Hotel		6.303	32.384
		Nekategorizirani objekt			34.104
		Sobe za iznajmljivanje	7.973		

¹⁵ Strateški marketing plan turizma Međimurske županije 2014.-2020. g., prosinac 2014. g.

	Privatni smještajni kapaciteti			88	949
Štrigova	Kolektivni smještajni kapaciteti	Nekategorizirani objekt			371
		Sobe za iznajmljivanje		208	
	Privatni smještajni kapaciteti				193
Mala Subotica	Kolektivni smještajni kapaciteti	Nekategorizirani objekt			515
		Sobe za iznajmljivanje		376	

Izvor: *Strateški marketing plan turizma Međimurske županije 2014.-2020.*

U Prilogu 1. navedeni su svi komercijalni smještajni kapaciteti koji se nalaze na području LAG-a i to prema tipu smještaja i kapacitetu, te je prikazan broj ležaja prema JLS-ima i vrstama kapaciteta u 2005., 2009., 2012. i 2013. godini. Prostornim planom Međimurske županije ističe se važnost razvoja turizma općenito i da bi naglasak prvenstveno trebao biti na razvoju seoskog turizma i to upravo na području LAG-a, kroz daljnji razvoj vinske ceste, zatim razvoj područja zaštićenog krajolika uz Muru, revitalizaciju lovstva i ribolovstva, razvoj lokacija termalnih izvora itd. Ovdje posluje i jedna turistička agencija „Etno art travel“ koja nudi *incoming* programe i izlet u destinaciju. Ona je ujedno i destinacijska menadžment kompanija. Također, tu su i TZ Općine Nedelišće, Sv. Martin na Muri i Štrigove te Grada Mursko Središće. Na području nema srednjoškolskih i visokoobrazovnih ustanova koje bi bile usmjerene na izvođenje smjerova iz ugostiteljstva i turizma, no na području županije za tu namjenu postoje dvije srednje škole te stručni studij i specijalistički diplomski studij menadžmenta turizma i sporta na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu. Uz Udrugu vinogradara i vinara Hortus Croatiae, značajnije udruge koje su uključene u turističke manifestacije su Udruga 'Međimurske roke' koja upravlja 'Cestom tradicije' i HKUU Sveti Martin koja bilježi desetke nastupa na lokalnoj, regionalnoj, državnoj i međunarodnoj razini te iznimnu pažnju posvećuje očuvanju kulturne baštine ovoga kraja. U sklopu Projekta integracije u EU Natura 2000 tijekom 2014. i 2015. godine aktivno je rađeno na muzeološkoj koncepciji stalne muzejske izložbe i opreme Centra za posjetitelje pod nazivom "Med dvemi vodami" koji se planira urediti u prizemlju i okućnici sjedišta JU Međimurske prirode u Križovcu. S ciljem implementacije **rudarske baštine** u turističku ponudu ovoga kraja, na području grada Mursko Središće izgrađen je Spomen dom rudara Cimper koji se nalazi u starom separatoru ugljena u Murskome Središću. Za one željne avanture i rekreacije, tu su Adrenalinski centar ACCREDO u Zasadbregu, **nacionalni gimnastički centar ATON** u Nedelišću te trim staza, biciklističke asfaltne i off-road varijante staza u Maloj Subotici te ostale sportsko-rekreacijske površine i igrališta. Od sportskih sadržaja tu je i letjelište za ultralake sportske letjelice u Nedelišću, a na području općine Pribislavec nalazi se i letački centar Međimurske županije „**Aerodrom Čakovec**“. Područjem LAG-a prolazi i međimurski planinarski put, markiran od središta Čakovca do Štrigove. **Mlinarov poučni put** povezuje niz točaka na tzv. Mlinarskom gruntu pored naselja Žabnik na krajnjoj sjevernoj točki RH. Atrakcije radi atrakcije čine i labirinti u šumi pored mjesta Badličan i u sklopu Mlinarskog grunta u Žabniku koji su posvećeni različitim temama, a još jednu takvu atrakciju čini i 'Naftno polje' u Peklenici gdje se prema nekim izvorima, nalazi prvo nalazište nafte na svijetu. U Domašincu se nalazi zanimljiv arheološki lokalitet uz prahistorijsku naseobinu, odnosno, budući arheološki park. Za ljubitelje elektronske glazbe, od 2013. godine se u Brezju održava festival Forestland. Lovačko društvo Prepelica Mala Subotica udruženo je u Lovački savez Međimurske županije i kao zakupnici zajedničkih lovišta, nositelji su organiziranog lova i lovnog turizma na području općine te osiguravaju svu popratnu logistiku. U Belici se nalazi poznato trkalište, odnosno, nacionalno licencirana karting staza za profesionalne i hobijске utrke te **tematski park Krumpir**. Muzej oldtimera Šardi u Selnici sadrži jedinstvenu zbirku od oko sto eksponata starih automobila, traktora, motorkotača i ostalih prijevoznih sredstava.

1.3. DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE PODRUČJA

1.3.1. OSNOVNE DEMOGRAFSKE, SOCIJALNE I OBRAZOVNE ZNAČAJKE PODRUČJA

Prema Popisu stanovništva iz 2011. broj stanovnika na području iznosi 58.368, što je za 3.346 osoba manje nego u 2001. godini. Iznimka su općine Nedelišće, Šenkovec i Pribislavec gdje se bilježi rast broja stanovnika čak i kada se uspoređuje 2001. i 2011. godina. Prema nacionalnosti na području LAG-a najviše je pripadnika romske nacionalne manjine (Prilog 1.).

TABLICA 6. POPIS STANOVNIŠTVA PO JLS-IMA NA PODRUČJU LAG-A

Općina / Grad	Br. stanovnika			
	Popis 1981.	Popis 1991.	Popis 2001. * prema EU popisnoj metodi	Popis 2011.
Belica	3.664	3.635	3.509	3.176 (M 1.524, Ž 1.652)
Domašinec	2.743	2.590	2.459	2.251 (M 1.069, Ž 1.182)
Gornji Mihaljevec	2.388	2.227	2.046	1.917 (M 934, Ž 983)
Mala Subotica	5.623	5.689	5.676	4.736 (M 2.315, Ž 2.421)
Mursko Središće	6.421	6.631	6.548	6.307 (M 3.096, Ž 3.211)
Nedelišće	10.289	11.248	11.544	11.975 (M 5.843, Ž 6.132)
Podturen	5.124	4.663	4.392	3.873 (M 1.964, Ž 1.909)
Pribislavec	2.568	2.746	2.929	3.136 (M 1.514, Ž 1.622)
Selnica	3.413	3.322	3.442	2.991 (M 1.531, Ž 1.460)
Strahoninec	2.260	2.580	2.728	2.682 (M 1.308, Ž 1.374)
Sv. Juraj na Bregu	4.657	5.012	5.279	5.090 (M 2.545, Ž 2.545)
Sv. Martin na Muri	3.083	2.867	2.958	2.605 (M 1.302, Ž 1.301)
Šenkovec	2.244	2.537	2.770	2.879 (M 1.404, Ž 1.475)
Štrigova	3.703	3.346	3.221	2.766 (M 1.356, Ž 1.410)
Vratišnec	2.336	2.394	2.213	1.984 (M 1.006, Ž 978)
UKUPNO LAG	60.516	61.487	61.714	58.368 (M 27.409, Ž 29.655)
UKUPNO Međimurska županija	131.423	134.526	132.999	113.804 (M 55.601, Ž 58.203)

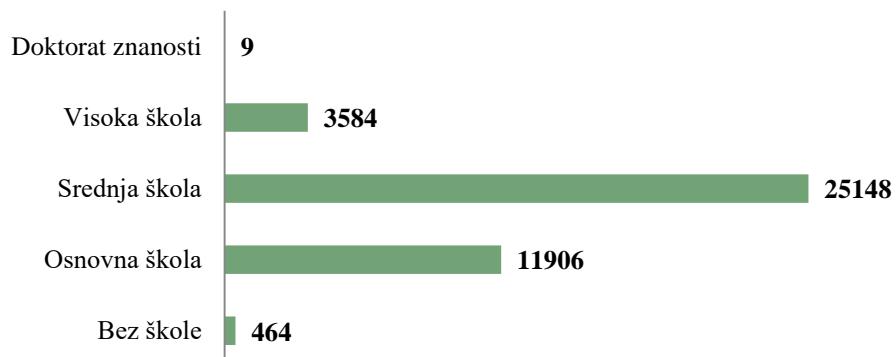
* *Mora se naglasiti da je podatke o broju stanovnika za 1991. i 2001. teško uspoređivati s obzirom da je 2001. korištena popisna metoda EU po kojoj se odvojeno prikazuje stalno stanovništvo i stanovništvo koje je prijavljeno na određenoj adresi u Državi, ali stvarno duže od godine dana boravi izvan mjesta, najčešće radi stalnog zaposlenja. Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 1981. – 2011.*

U Prilogu 1. razvidna je demografsku piramida za 2011. godinu gdje je vidljivo da najveći broj stanovnika čine oni u dobi od 40 do 49 godina (15,6%). Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz Popisa stanovništva 2011., prosječna dob stanovnika na području LAG-a iznosi 39,1 godinu (prosjek županije – 40 godina). Broj sklopljenih brakova na području LAG-a prema podacima Ureda državne uprave Međimurske županije u 2014. godini iznosi ukupno 143 (na području Međimurske županije ukupno 503), od toga u građanskom obliku 53, a u vjerskom obliku 90.

Radno sposobno stanovništvo ili radni kontingenat čine pripadnici starosnih skupina između 15. i 64. godine života, a prema Popisu stanovništva iz 2011. na području LAG-a u radni kontingenat čine 41.111 osoba, Ovi podaci pokazuju da je 70,4% stanovništva LAG-a u radno sposobnoj dobi i da može aktivno sudjelovati u gospodarskim procesima, dok je broj radno sposobnih osoba na području Međimurske županije je 76.834 (Prilog 1.). Struktura uzdržavanog stanovništva (mladi

do 14 godina i staro stanovništvo u dobi od 65+) pokazuje povoljne karakteristike, jer je udio kontingenta mlađih koji su potencijalna buduća radna snaga veći od staračkog stanovništva. Podaci o prirodnom prirastu (razlika između broja živorođene djece i broja umrlih osoba) za 2001. i 2011. na području LAG-a ukazuju na povećanje negativnog prirodnog prirasta (Prilog 1.). Prirodni prirast za cijelo područje iznosio je 2011. godine 87 (kada je ukupni broj rođenih na području iznosio 656, dok je broj umrlih bio 569), dok je 2014. iznosio 24 (kada je ukupni broj rođenih na području iznosio 581, dok je broj umrlih bio 557). Prema popisu stanovništva iz 2011. godine indeks starenja za područje iznosio je 71,9. Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) za područje LAG-a prema podacima iz Popisa stanovništva 2011. iznosi 116,9. Prema podacima iz slike ispod najviše osoba na području je završilo srednju školu (61%), te je zabilježena niska razina nepismenosti s ukupno 464 nepismenih osoba.

SLIKA 3. OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA NA PODRUČJU LAG-A

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

1.3.2. ŠKOLSTVO

Predškolsko obrazovanje. Na području LAG-a djeluje 18 vrtića koje pohađa sveukupno 1128 djece (podaci iz studenog 2015.). To su: DV „Maslačak“ „Dječja Maštanja“ i „Pahuljica“ iz Murskog Središća, DV "Mala tratinčica" Podturen, DV „Zvončić“ Nedelišće, DV „Zipka“ Gornji Mihaljevec, DV „Sunčeko“ Selnica, DV „Smješko“ Sveti Martin na Muri, DV „Vrapčić“ i DV „Grlica“ iz Šenkovca, DV „Tikvica“ Strahoninec, DV „Ribica“ Žabnik, DV „Kockice“ Štrigova, DV „Žibeki“ Pribislavec, DV „Potočnica“ Mala Subotica, DV Belica i DV „Jelenko“ Domašinec i "DV Srećko" Vratišinec. U većini slučajeva radi se o privatnim vrtićima dok su neki u općinskom vlasništvu (Nedelišće, Šenkovec, DV „Maslačak“ Mursko Središće, Belica i Mala Subotica, Vratišinec). Vrtići na području LAG-a financiraju se kombinirano sredstvima iz općinskih/gradskog proračuna i iz vlastitih sredstava roditelja, gdje u prosjeku općine sufinciraju 50 do 70% iznosa, a roditelji ostalih 30 do 50%. U nekim vrtićima uočen je nedostatak kapaciteta te neadekvatne prostorije za rad vrtića, a neke sredine suočavaju se sa sve većim brojem djece u vrtićima, dok neke s manjkom djece. Također, uočena je potreba za zapošljavanjem pomoćnika za djecu s poteškoćama u razvoju kao i uvođenjem sportskih programa od najranije dobi.

Osnovnoškolsko obrazovanje. Na području LAG-a djeluje 17 osnovnih škola. U školskoj godini 2015./2016. u njih je upisano ukupno 5.233 učenika, od toga 2.501 učenika od 1.-4. razreda 2.575 učenika od 5.-8. razreda raspoređenih u ukupno 281 razredna odjeljenja. Usporedbom navedenih podataka s podacima iz prethodnih školskih godina u većini škola vidljiv je trend kontinuiranog smanjenja broja upisanih učenika, a osnovni razlog tome je negativni prirodni prirast te odlazak obitelji u potrazi za zaposlenjem. U navedenim osnovnoškolskim ustanovama zaposleno je 810 djelatnika, od toga 38 stručnih suradnika (pedagoga, defektologa, logopeda i knjižničara) (podaci iz rujna 2015.). Stavljanjem u odnos broja osnovnoškolaca te broja zaposlenih stručnih suradnika, u većini osnovnih škola postoji potreba za zapošljavanjem dodatnih stručnih suradnika. Na području LAG-a samo se u 5 matičnih i 6 područnih škola održava jednosmjenska nastava

(matične škole Štrigova, Sv. Martin na Muri, Mala Subotica, Belica, Podturen te područne škole u Prekopi, Stanetincu, Železnoj Gori, Dunjkovcu, Gardinovcu i Pušćinama). Na području samo Osnovna škola Tomaša goričanca u Maloj subotici ima produženi boravak u matičnoj školi . Važno je napomenuti kako većina JLS-a u sastavu LAG-a u sklopu osnovnih škola ima izgrađenu sportsku dvoranu, uz iznimku osnovnih škola u Domašincu, Gornjem Mihaljevcu, Vratišincu i Sv. Martinu na Muri. Detaljan pregled osnovnoškolskih ustanova na području LAG-a Međimurski doli i bregi i njihovih karakteristika nalazi se u Prilogu 1.

Srednjoškolsko obrazovanje, visokoškolsko obrazovanje i cjeloživotno učenje. Na području LAG-a ne postoji srednja škola. Učenici putuju uglavnom u Čakovec i Prelog, u manjoj mjeri u Varaždin, ali i u srednje škole u Sloveniju (odnosi se na stanovnike općine Štrigova). Najviše sredstava za stipendiranje studenata izdvaja Općina Podturen (ukupno 288.750,00 kn u 2014. godini za 67 studenata). Izdavanje za stipendije predstavlja veliki trošak općinama/gradu, no sve općine/grad dodjeljuju neki oblik potpore studentima, kao što je prikazano u Prilogu 1. Što se tiče cjeloživotnog učenja, na području LAG-a dostupne su neformalne edukacije na različite teme, najčešće u organizaciji civilnog sektora, a u općini Nedelišće i gradu Murskom Središću postoje Klubovi za starije koji pružaju razne edukativne i sportske usluge za umirovljenike.

1.3.3. CIVILNO DRUŠTVO

Na području LAG-a prema Registru udruga (listopad 2015.) registrirano je ukupno 477 organizacija civilnog društva, od toga je najviše sportskih klubova, umjetničkih društava, udruga žena i DVD-a. Na području Međimurske županije prema podacima iz listopada 2015. registrirano je ukupno 1227 organizacija civilnog društva, što znači da udio organizacija s područja LAG-a čini ukupno 39% u odnosu na županijsku razinu. Finansijsku potporu za svoje aktivnosti udruge gotovo isključivo ostvaruju iz proračuna jedinica lokalne samouprave u kojoj su registrirane te Međimurske županije. Velik broj udruga uzrok je cijepanju proračuna na iznose nedostatne za provođenje akcija većeg opsega. Jedan od temeljnih problema „ovisnosti“ o proračunu jedinica lokalne samouprave je manjak znanja, vještina i kapaciteta općenito u udrugama o pisanju projekata i vođenju aktivne politike samoodrživosti. Članovi udruga nisu dovoljno informirani i educirani za korištenje mogućnosti financiranja iz nacionalnih i EU fondova. Druga negativna posljedica velikog broja udruga je raspršenost njihovih aktivnosti, nepostojanje koordinacije i samim time smanjivanje njihovog utjecaja i mogućnosti provođenja inicijativa. Analizom područja, vidljivo je kako postoji veliki broj sličnih i srodnih organizacija koje zajedno mogu činiti vrijedan društveni kapital za LAG. U prosjeku svaka udruga okuplja oko 30-tak članova, što bi značilo da je oko 14.300 građana s područja LAG-a uključeno u djelatnosti udruga.

2. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA, UKLJUČUJUĆI SWOT ANALIZU

Temeljem prezentiranih podataka i informacija iz osnovne analize, te prikupljenih mišljenja sudionika procesa strateškog planiranja, utvrđeni su razvojni problemi i potrebe područja. Razvojne probleme rangirali su članovi radnih skupina za izradu Lokalne razvojne strategije LAG-a Međimurski bregi i doli 2014.-2020., na održanim radionicama radnih skupina u Lopatincu 24. studenog 2015., u Svetom Martinu na Muri 30. studenog 2015. te u Strahonincu 02. veljače 2016.

Br.	Razvojni problemi	Razvojne potrebe
1.	Nedostatna educiranost stanovništva o kulturnoj baštini i zaštićenim područjima.	Edukacija stanovništva, promocija i obilježavanje područja pod posebnom zaštitom.
2.	Nedostatna iskorištenost kulturnih dobara i prirodne baštine u svrhu turizma.	Osmišljavanje novih turističkih proizvoda i aktivnosti koji će uključiti potencijale kulturne i prirodne baštine.

3.	Prijetnja istrebljenju zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, onečišćeni prirodni vodotoci.	Osiguranje staništa zaštićenih vrsta, edukacija stanovnika o važnosti zaštite prirode.
4.	Bespravna gradnja u zaštićenim prirodnim područjima i ilegalni deponiji otpada.	Legalizacija ili uklanjanje bespravno izgrađenih objekata, sanacija ilegalnih deponija.
5.	Otežana/ograničena dostupnost javnih objekata osobama s invaliditetom.	Prilagodba pristupa objektima javne namjene.
6.	Neadekvatni prostori za održavanje jednosmjenske nastave u pojedinim dijelovima područja LAG-a.	Obnova, dogradnja i/ili opremanje škola.
7.	Nedostatni prostori za organizaciju sportskih sadržaja za učenike.	Izgradnja/uređenje sportskih dvorana i školskih sportskih igrališta.
8.	Nedovoljan i/ili neadekvatan prostor za društvena događanja te smještaj i djelovanje udruga i dr. oblika javnog života.	Uređenje prostora za društvena događanja i rad udruga.
9.	Preopterećenost prometnica kroz Nedelišće, Šenkovec i Mursko Središće.	Rasterećenje naselja izgradnjom obilaznica.
10.	Nedostatak pješačko – biciklističkih staza.	Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih pješačko-biciklističkih staza.
11.	Neadekvatni kolnici županijskih i lokalnih cesta i nedostatna signalizacija.	Obnova i proširenje kolnika te postavljanje signalizacije.
12.	Neadekvatno održavanje nerazvrstanih cesta.	Obnova i proširenje nerazvrstanih cesta.
13.	Nedostatak javne rasvjete u pojedinim naseljima ili dijelovima naselja LAG-a	Izgradnja/postavljanje javne rasvjete.
14.	Slab mobilni signal te nezadovoljavajuća dostupnost brzog Interneta.	Postavljanje odašiljača za mobilni signal na područjima sa slabim signalom, uvođenje širokopojasnog Interneta.
15.	Neizgrađeni sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.	Izgradnja cjelovitog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
16.	Nedostatni lokalni poticaji za razvoj obrtništva i poduzetništva.	Potrebno osmisliti i provoditi poticajne mjeru na razini JLS (eftimije zemljište, oslobođenje od plaćanja komunalnog doprinosa i sl.).
17.	Niska razina konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i obrta.	Osiguravanje preduvjeta za povezivanje i umrežavanje MSP-a i obrta te jačanje njihovih upravljačkih kapaciteta.
18.	Nepostojanje formalnih funkcionalnih udruženja malih i srednjih poduzeća na teritoriju cijelog LAG-a.	Osnivanje udruga poduzetnika, klastera, zadruga i sl. oblika.
19.	Nepostojanje proizvođačkih grupa i organizacija kojima bi se organizirao zajednički izlazak poljoprivrednih proizvođača na tržište.	Poticanje i podrška u osnivanju proizvođačkih grupa i organizacija.
20.	Problem plasmana poljoprivrednih proizvoda na tržište koji se manifestira u pogledu ograničenog broja prodajnih kanala koji se temelje na nekolicini vodećih trgovачkih lanaca i nepovoljnoj uvoznoj politici.	Pomoći poljoprivrednim proizvođačima u povezivanju i njihovom zajedničkom nastupu na tržištu kroz različite nove prodajne kanale.
21.	Poljoprivredna gospodarstva još se uvijek isključivo bave samo primarnom poljoprivrednom proizvodnjom i uzgojem tradicionalnih kultura koje su na rubu profitabilnosti.	Promicanje uspostave prerađivačkih kapaciteta i proizvodnje proizvoda s dodanom vrijednošću; promicanje i prijenos znanja o uzgoju visoko-dohodovnih kultura (uključujući edukaciju i smjernice o tehnologiji proizvodnje).
22.	Česte i velike štete uslijed elementarnih nepogoda (suša, tuča) i nepostojanje sustava navodnjavanja iz Mure i Drave.	Izgradnja sustava za navodnjavanje i protugradnih mreža za višegodišnje nasade.
23.	Nedovoljna suradnja i umrežavanje dionika u turizmu s ciljem razvoja integriranih turističkih proizvoda.	Jačanje suradnje i umrežavanja JLS, turističkih zajednica i ponuđača.
24.	Nedovoljno educirani ljudski potencijali u turizmu.	Provodenje ciljanih edukacija radi podizanja kvalitete usluge u turizmu.
25.	Neprepoznatljiv imidž turističke destinacije.	Razvoj imidža turističke destinacije.

26.	Nedovoljna promocija postojećih turističkih potencijala i proizvoda.	Osmišljavanje i provođenje promocije cijelokupne turističke ponude LAG-a.
27.	Nedostatak smještajnih kapaciteta posebnih kategorija (sobe u turističkim seljačkim domaćinstvima, privatni kampovi, vikend kuće za najam).	Ciljano proširenje ponude smještaja u kategorijama koje nedostaju.
28.	Iseljavanje radno sposobnog stanovništva te slab povratak mlađih nakon završenog školovanja u drugim gradovima.	Usporavanje iseljavanja stanovništva kroz stvaranje povoljnih prilika za rad i stanovanje.
29.	Nedovoljna finansijska neovisnost i održivost organizacija civilnog društva.	Jačanje finansijske održivosti, dobivanje finansijskih sredstava putem različitih domaćih i međunarodnih natječaja.
30.	Nedostatak mentorskih vještina od strane vodstva udruga kako bi se mlađi što učinkovitije uključili u vođenje udruga.	Jačanje mentorskih vještina, poticanje mlađih na volontiranje i uključivanje u rad udruga.
31.	Slaba prepoznatljivost vodstva, nedovoljno vidljivi javni nastupi predstavnika organizacija civilnog društva te umrežavanje i sklapanje koalicija radi konkretnih akcija.	Jačanje vodstva, povećanje broja javnih nastupa, stvaranje koalicija.

SNAGE, SLABOSTI, PRILIKE I PRIJETNJE PODRUČJA LAG-A (SWOT ANALIZA)

SNAGE	SLABOSTI
Opće značajke - visok stupanj pokrivenosti telekomunikacijskom mrežom i komunalnom infrastrukturom - raznolikost krajolika na malom prostoru - očuvana priroda - visok postotak stanovništva u radno aktivnoj dobi	Opće značajke - nedovoljna razina znanja i svijesti o očuvanju okoliša (ispuštanje otpadnih voda u zdence, nekontrolirano korištenje pesticida, neadekvatno skladištenje stajskog gnoja i sl.) - nedostatak pješačko-biciklističkih staza i loša prometna signalizacija - neodgovarajući sustav javnog prijevoza zbog kojeg se on premalo koristi - velika prometna opterećenost Nedelišća, Šenkovca i Murskog Središća - nedostupnost širokopojasnog Interneta - neizgrađen sustav odvodnje i pročišćavanja voda - nesanirana ilegalna odlagališta otpada - neodgovarajući sustav zaštite od poplava - onečišćenje prirode i ilegalna gradnja u zaštićenim područjima
Poljoprivreda - dobri pedoklimatski uvjeti za razvoj poljoprivredne proizvodnje - duga tradicija bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom i očuvanje autohtonih proizvoda - visoko razvijen sektor vinogradarstva i vinarstva - preuzimanje obiteljskih gospodarstava od strane mladih visokoobrazovanih poljoprivrednika - raznolikost poljoprivrednih proizvoda koji upotpunjavaju turističku ponudu kvalitetni poljoprivredni proizvodi (nezagađenost tla i ostalih prirodnih resursa)	Poljoprivreda - nedostatak finansijskih sredstava, visoki troškovi proizvodnje što dovodi do niske profitabilnosti - relativno niska obrazovna struktura većine poljoprivrednih proizvođača - nedostatak povezanosti poljoprivrede i turizma s ciljem konačne ponude i nastupa na tržištu - smanjenje broja poljoprivrednih gospodarstava - nedovoljan broj malih prerađivačkih kapaciteta - nedovoljno znanje o tehnologiji proizvodnje za poljoprivrednu proizvodnju s višom dodanom vrijednošću - nedovoljna informacijska pismenost poljoprivrednika i nedovoljno znanja o administraciji - nedovoljna povezanost poljoprivrednih proizvođača međusobno, ali i s ugostiteljima - velika konkurenca i spora prilagodba EU standardima (s čime su povezani i visoki troškovi prilagodbe) - nedovoljan strateški pristup poljoprivrednoj proizvodnji - velika površina zapuštenog i neobrađenog zemljišta, rascjepkanost zemljišta - nedostatak kvalificiranih i educiranih šumarskih službenika - nedovoljna promocija ekološke proizvodnje
Gospodarstvo - intenzivan razvoj dijela gospodarskih zona - korištenje visoke tehnologije u proizvodnji dijela poduzeća, rast zapošljavanja u IKT sektoru - snažna tradicija poduzetništva i obrtništva (metalski i tekstilni sektor) - pozitivna poduzetnička klima (sve više mladih poduzetnika i sve veća prisutnost stranih ulagača) - dostupnost sajamskog prostora i događanja za poduzetnike u prostoru MESAP-a	Gospodarstvo - nizak prosjek plaća u odnosu na nacionalni prosjek - slaba konkurentnost malih i srednjih poduzeća i obrta - nedostatak inicijative i umrežavanja između javnog i privatnog sektora - nedovoljna iskorištenost i opremljenost poduzetničkih zona

Turizam - kvalitetna i bogata postojeća turistička ponuda (Toplice Sv. Martin, Vinska cesta, biciklističke rute, ...) - kvalitetna enogastronomска ponuda - razvijen sportsko-rekreacijski turizam	Turizam - nema sustavnog pristupa razvoju turizma - nedovoljno educirani ljudski potencijali u turizmu - nedefiniran imidž turističke destinacije - velik broj preklapanja turističkih manifestacija, te sukladno tome nedostatna valorizacija turističkih manifestacija - nedovoljno iskorištena materijalna i nematerijalna kulturna i prirodna baština u turističke svrhe - nedostatak smještajnih kapaciteta pojedinih kategorija (sobe na seljačkom domaćinstvu)
Društvene djelatnosti i civilno društvo - dostupnost sportsko-rekreacijskih sadržaja (jedan od značajnijih je Gimnastički centar Aton) - civilni sektor aktivan u lokalnoj zajednici - očuvan značajan broj spomenika kulture - sačuvane tradicionalne kulturne manifestacije (folklor, običaji) - velik broj aktivnih kulturno-umjetničkih udruga - razvijen pozitivan odnos mlađih naspram očuvanja kulture i tradicije	Društvene djelatnosti i civilno društvo - nema sustavnog stipendiranja u skladu s potrebama tržišta rada - nedostatak stručnih suradnika u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama te poteškoće u nabavi opreme (didaktički materijali) - neodgovarajući prostor za provođenje jednosmjenske nastave u pojedinim naseljima i nepostojanje programa produženog boravka - sportski programi od najranije dobi nisu dostupni na cijelom području - spora integracija Roma u društvo - neravnomjerno razvijena i održavana društvena infrastruktura u pojedinim naseljima (uključujući - nedovoljnu energetsku učinkovitost): vrtići, škole, društveni domovi, ambulante, vatrogasni domovi, sportska igrališta, školska igrališta - velik dio organizacija civilnog društva nema odgovarajuće upravljačke kapacitete, nedovoljno su razvijene mentorske vještine za učinkovito uključivanje mlađih, prevelika finansijska ovisnost udruga o proračunima JLS - prosječno niska razina redovite tjelesne aktivnosti stanovnika - nedostatak financiranja sportskih klubova/organizacija od strane drugih tijela/donatora osim općinskih/gradskih proračuna - nedostatak (kvalitetnijih) programa socijalne inkluzije po svim naseljima - preterano konzumiranje nezdrave hrane i alkohola kod određenog dijela stanovnika - nedovoljno poznavanje kulturne i povijesne baštine - nedostatak suradnje među udrugama u području kulture - nedostatak finansijskih sredstava za očuvanje kulturne i povijesne baštine

PRILIKE	PRIJETNJE
Opće značajke - povoljan geostrateški položaj – prilika za intenzivniji razvoj turizma (uključujući tranzitni), rast vanjsko-trgovinske razmjene i sl. - dostupnost EU fondova za provedbu strateških i infrastrukturnih projekata - dobra prometna povezanost - trendovi u svijetu koji uključuju integraciju javnog prijevoza	Opće značajke - česte promjene zakonodavstva - rastući rizik od elementarnih nepogoda (obilne padaline, tuče, suša) - onečišćenje okoliša od strane susjednih zemalja (otpadne vode) - porast prometa kroz područje dovodi u pitanje sigurnost sudionika u prometu i zagađuje zrak - nepovezanost javnog prijevoza s destinacijama u EU - iseljavanje radno sposobnog stanovništva
Poljoprivreda - dostupnost sredstava iz Programa ruralnog razvoja - povećana potražnja za autohtonim poljoprivrednim proizvodima na tržištu i hranom iz organskog uzgoja - porast potražnje za proizvodima iz poznatog izvora odnosno skraćivanje lanca distribucije – prilika za razvoj sustava kratkih opskrbnih lanaca	Poljoprivreda - velika količina hrane na tržištu te (pre)velik uvoz hrane - onečišćenost poljoprivrednog zemljišta (kisele kiše, porast industrijske proizvodnje) - kompleksno EU zakonodavstvo - preveliki zakonodavni nacionalni okviri koje poljoprivredni proizvođači ne mogu samostalno pratiti - snažna konkurenčija na poljoprivrednom tržištu EU
Gospodarstvo - dostupnost poticajnih mjera za opremanje poslovnih zona, dodatnog usavršavanja zaposlenika - povećanje izvoza na nacionalnoj razini - otvaranje novih prilika za poduzetnike u prekograničnim suradnjama - članstvo u EU otvorilo je priliku za veće privlačenje stranih ulagača	Gospodarstvo - spora administracija/netransparentan rad nadležnog Ministarstva - još uvijek prisutna siva ekonomija - velika konkurenčija stranih tvrtki na EU tržištu - konkurenčija iz istočnih zemalja - globalna gospodarska kriza koja u RH još ne jenjava - odlazak mlađih i visokoobrazovanih stručnjaka
Turizam - dostupnost EU izvora financiranja za izgradnju smještajnih kapaciteta - povećanje interesa na svjetskoj razini za selektivnim oblicima turizma	Turizam - nedovoljno ulaganje u kontinentalni turizam od strane države - sve zahtjevniji gosti u smislu kvalitete usluge - konkurenčija susjednih regija
Društvene djelatnosti i civilno društvo - dostupnost programa teritorijalne suradnje za prijenos dobrih praksi iz susjednih regija - dostupnost fondova za obnovu društvene infrastrukture - povećane mogućnosti za mobilnosti u obrazovnom sektoru - dostupnost fondova za razvoj koncepta „pametnih regija“ - novi zakonodavni okvir koji povećava transparentnost u financiranju udruga od strane JLS - trend porasta potražnje za turističkim sadržajima koji uključuju kulturnu i povijesnu baštinu - dostupnost EU fondova za obnovu i očuvanje kulturne baštine - razvoj tehnologija za označavanje, registraciju i prezentaciju kulturne baštine	Društvene djelatnosti i civilno društvo - sporost birokracije - centralizacija fiskalnih sredstava - nedovoljna fleksibilnost obrazovnog sustava - proračunska ograničenja - nedovoljno sredstava za velike projekte obnove kulturne baštine

3. OPIS CILJEVA LRS TE INTEGRIRANOG I INOVATIVNOG KARAKTERA LRS UKLJUČUJUĆI JASNE I MJERLJIVE POKAZATELJE ZA IZLAZNE POKAZATELJE ILI REZULTATE

U ovom su poglavlju prikazani strateški ciljevi s pripadajućim prioritetima i mjerama, a temelje se na mogućnostima financiranja iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. Kriteriji prihvatljivosti, prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi, najviši i najniži iznos potpore te intenzitet potpore usklađeni su s pravilnicima relevantnih mjera, podmjera i operacija kao i nacionalnim regulatornim okvirom za provedbu LEADER/CLLD-a (Mjera 19; Pravilnici: NN 96/17, 53/18, 91/19) u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

Razvojna vizija LAG-a Međimurski doli i bregi zasniva se na nalazima osnovne analize (značajki područja) i SWOT analize te prepoznatih razvojnih mogućnosti ali i ograničenja. Dugoročna razvojna vizija područja LAG-a Međimurski doli i bregi ujedno je uskladjena prvenstveno s ciljevima LEDAER-a i međusektorskim ciljevima kojima se želi doprinijeti fokus području 6B zajedničke politike ruralnog razvoja Europe kao i provedbi Mjere 19 Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. U definiranju vizije i strateških razvojnih ciljeva lokalne razvojne strategije posebno se naglasila potreba očuvanja okoliša, posebno u prostorima koja se nalaze u mreži NATURA 2000, tako da planirane aktivnosti neće imati negativan utjecaj na okoliš. Zatim se vodilo smjernicama koje omogućuju smanjenje utjecaja klimatskih promjena na opći gospodarski razvoj i život u području te u konačnici, razmišljalo o inovativnom pristupu lokalnom razvoju putem angažiranja i poticanja poduzetničkih aktivnosti ljudskih resursa odnosno, razvoja ljudskog kapitala u smislu jačanja lokalne zajednice.

Uz navedeno, pri planiranju strateških ciljeva, skupština LAG-a i šira zajednica vodili su se osmišljavanjem kako, u okviru zadanih parametara ponuđenih tipova operacija za provedbu strategije, postići:

- najbolje moguće korištenje razvojnih potencijala svih razvojnih resursa područja poštivanjem načela održivog razvoja;
- aktiviranja gospodarske aktivnosti ciljnih skupina koje se trenutno nalaze u nepovoljnem položaju s ciljem prevladavanja isključenosti, rodne i generacijske nejednakosti;
- povećanje kvalitete života na području;
- razvoj međusektorske i projektne suradnje i partnerske integracije kako različitim sektorskim razvojnim dionika tako i različitim razvojnim dionika unutar jednog razvojnog gospodarskog sektora, a u svrhu razvoja novih usluga i proizvoda te razmjene znanja i vještina.

Osmišljavanje strateških razvojnih ciljeva vodilo se i uskladenosti s prioritetima PRR RH 2014.-2020. koji su uskladjeni s prioritetima drugog stupa (ruralni razvoj) ZPP-a, a to su:

1. poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima (razvoj baza podataka u ruralnim područjima; jačanje veza između poljoprivrede, šumarstva i znanstvenog sektora) (op.a. kojem LRS indirektno doprinosi samim djelovanjem LAG-a putem provedbe aktivnosti podmjera 19.3 i 19.4)
2. jačanje održivosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede, promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija te davanje potpore održivom upravljanju šumama;
3. promicanje organizacije prehrambenog lanca, dobrobiti životinja i upravljanja rizicima u poljoprivrednom sektoru;
4. obnavljanje, očuvanje i jačanje poljoprivrednih i šumskih ekosustava (bioraznolikost, voda, tlo);
5. promicanje učinkovitog korištenja resursa (vode i energije) i davanje potpore prelasku na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika (korištenjem obnovljive energije, smanjenjem emisija stakleničkih plinova, očuvanjem i pohranjivanjem ugljika);

6. promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj (jednostavnije otvaranje radnih mjesta, promicanje lokalnog razvoja, pojačana dostupnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija), a koji su ujedno usklađeni s razvojnim ciljevima ZPP-a u Republici Hrvatskoj¹⁶:

- podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora
- poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
- održivo upravljanje prirodnim resursima
- okolišno prihvatljiva poljoprivreda
- uravnoteženi prostorni razvoj ruralnih područja uz unapređenje života u lokalnoj zajednici, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mesta, i
- osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika.

Shodno navedenom članovi LAG-a Međimurski doli i bregi i šira zajednica predvođena dionicima svih relevantnih sektora definirali su razvojnu viziju LAG-a Međimurski doli i bregi za razdoblje do 2020. godine koja glasi:

„LAG Međimurski doli i bregi je poželjna sredina za život i rad – sredina sretnih ljudi, razvijenog poduzetništva i poljoprivrednih gospodarstava te prepoznatljiva i gostoljubiva turistička destinacija očuvane prirodne, kulturne i tradicijske baštine.“

U planiranju aktivnosti za postizanje vizije, a time i provedbu LRS te kreiranje razvojnih ciljeva LAG-a vodilo se načelima LEADER-a odnosno CLLD-a za razdoblje 2014.-2020. prvenstveno usmjerrenom na inovacije i postizanje planiranih rezultata koji donose trajne i vidljive promjene. Načela kojima se u pripremi i planiranju provedbe lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom su:

- Razvoj utemeljen na definiranim značajkama, potrebama i mogućnostima lokalnog područja
- Strategija je u potpunosti izrađena prema stvarno iskazanim potrebama lokalnih razvojnih dionika implementacijom pristupa odozdo prema gore
- Tijekom izrade LRS posebna pažnja je posvećena jačanju javno-privatnog partnerstva odnosno integraciji LAG-a kao nositelja razvoja lokalnog područja, te razvoju i definiranju inovativnog, integriranog i multisektorskog pristupa lokalnom razvoju, umrežavanju i suradnji te
- Načinu programiranja isporuke projekata putem odabira od strane samog LAG-a (decentraliziran pristup lokalnom razvoju)

Za realizaciju vizije, a temeljem dugotrajnih konzultacijskih procesa kako sa članovima tako i sa širom javnosti, LAG Međimurski doli i bregi odlučio se za sljedeće **opće ciljeve LRS**:

- Poduzetno ruralno područje
- Kvalitetan život i prostor
- Učinkovito razvojno upravljanje

Očekivani učinci navedenih općih ciljeva moraju biti jasno (mjerljivo) usmjereni ostvarivanju razvojne vizije područja no prvenstveno moraju doprinositi komplementarnosti s razvojnim ciljevima Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. za čiju realizaciju je i namijenjena ova LRS, koja u suštini, predstavlja projekt za višegodišnje financiranje implementacije CLLD-a iz Mjere 19, Programa ruralnog razvoja do 2020.-te godine. Dakle, definirane ciljeve LAG Međimurski

¹⁶ Sukladno novom Zakonu o poljoprivredi (NN 118/18, Čl. 7, st. 1)

doli i bregi postići će implementacijom prioritetnih mjera odnosno aktivnosti s pripadajućim tipovima operacija usmjerenim sustavu provedbe temeljem 8. načela CLLD-a (decentralizirana provedba lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom). Vodeći se svim navedenim smjernicama, metodom „odozdo prema gore“, LAG je definirao prioritetne tipove operacija i mјere koji su doveli do artikulacije strateških (specifičnih) ciljeva, shematski sažeto prikazano:

Strateški ciljevi (SC) LAG-a u 2014.-2020	Prioritetne Mjere (M) 2014.-2020. za ostvarenje strateških ciljeva	Prioritetni tipovi operacija (TO) 2014.- 2020., za realizaciju mјera kojima se ostvaruju strateški ciljevi	PRR TOP
SC 1 Razvoj poduzetništva u lokalnoj zajednici	M 1.1 Održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje i prerade	TO 1.1.3 Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	6.3.1
SC 2 Razvoj kohezije lokalne zajednice	M 2.1 Razvoj društvene infrastrukture i lokalnih temeljnih usluga	TO 2.1.2 Poboljšanje opće društvene infrastrukture i proširenje lokalnih temeljnih usluga	7.4.1
	M 2.2 Potpora jačanju umrežavanja, partnerstva i suradnje	TO 2.2.1 Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a na nacionalnoj i međunarodnoj razini	19.3.2
	TO 2.2.2 Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS za implementaciju LEADER/CLLD pristupa lokalnom razvoju	19.4.1	

3.1 CILJEVI, MJERE I TIPOVI OPERACIJA LRS ZA PODRUČJE LAG-A TEMELJENI NA MOGUĆNOSTIMA PRR 2014-2020

Strateški cilj 1¹⁷	Razvoj poduzetništva u lokalnoj zajednici
Obrazloženje, svrha, cilja	
Analiza značajki područja te SWOT analiza pokazale su kako prostor LAG-a ima značajne poljoprivredne i šumske površine koje su kroz cijelu povijest bile glavni resurs za razvoj gospodarskih aktivnosti. LAG je područje relativno diverzificirane poljoprivredne proizvodnje koja se zasniva na njegovoj krajobraznoj raznolikosti. Cijelo područje ima sve prirodne preduvjete za razvoj povrtlarstva, voćarstva i vinogradarstva te ratarstva i stočarstva. Od devedesetih, sve gospodarske grane, pa tako i poljoprivreda, počele su propadati ili stagnirati iako se vide pozitivni pomaci, oni su spori i sporadični. Poljoprivredna gospodarstva stare i smanjuju proizvodnju, a područje LAG-a je jednako pogodeno depopulacijom kao i sva druga ruralna područja kontinentalne hrvatske. S druge strane, prisutan je razvoj integrirane i ekološke poljoprivrede no to su male obiteljske incijative. Aktivnostima koje će doprinijeti realizaciji	

¹⁷Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima 5769/1 i 5769/2. Izmjena je provedena zbog realokacija i kašnjenja provedbe Mjere 19 PRR na nacionalnoj razini te zbog uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru primjene sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava.

ovog specifičnog cilja želi se doprinijeti razvoju poljoprivrednih gospodarstava i ruralnog turizma kroz poticanje restrukturiranja i modernizaciju proizvodnje, a s ciljem diversifikacije i povećanja tržišnog sudjelovanja, kao i korištenja turističkog potencijala vezanog uz već razvijen topički turizam. Prelazak na tržišno orijentiranu proizvodnju doprinijet će gospodarskoj održivosti posebno uvođenjem metoda i tehnologija koje će doprinijeti očuvanju resursne razvojne osnove i smanjenju utjecaja klimatskih promjena.

Očekivani rezultati provedbom LRS do 2023.

- Rast zaposlenosti u projektima za koje je dodijeljena potpora za 1 zaposlenog
- Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EPFRR kroz PRR 2014.-2020.) za 48 projekta
- Razvoj 48 malih poljoprivrednih gospodarstava putem potpore LAG-a

Predviđena finansijska alokacija SC 1 za provedbu LRS do 2023.

➤ 56,15% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR (720.000,00 EUR)

Ukupno SC 1: 44,84% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.605.805,12 (100%)

Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (*result indicators*), CMES/CMEF

Ukupna isplaćena sredstva (EUR) iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020 (javni rashodi)	Ukupan broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020	Broj kreiranih radnih mesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020
720.000,00	48	1

Izvor informacija Izvješća APPRRR i Lokalne akcijske grupe Međimurski dol i bregi

Prioritetne mjere (aktivnosti) za postizanje cilja (očekivanih rezultata) s pripadajućim tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.

Broj i naziv prioritetne Mjere (aktivnosti)	Sukladnost s Mjerom PRR	Broj i naziv tipa operacije za provedbu Mjere	Sukladnost s tipom operacije iz PRR
M1.1 Održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje i prerade	6	TO 1.1.3 Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	6.3.1
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR		2 2A	

Prioritetna Mjera (aktivnost) 1.1 Održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje i prerade

Obrazloženje Mjere (grupe operacija za provedbu LRS)

Putem ove mjere i pratećih tipova operacija za njezinu provedbu LAG će sufinancirati ulaganja u poljoprivredni proizvodnju kako bi se poboljšala ukupna učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava, uključujući zaštitu okoliša i prilagodbu klimatskim promjenama. Ulaganja se odnose na sve poljoprivredne sektore no prednost imaju ulaganja u voćarstvu i povrćarstvu. Ulaganja u nove i inovativne tehnologije doprinijet će smanjenju troškova proizvodnje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, te time ostvariti pozitivan učinak na dohodak - kao i na otvaranje novih radnih mesta i njihovu održivost. Nadalje, ulaganja u novu opremu i tehnologiju imat će pozitivan utjecaj na okoliš, osobito na obiteljskim gospodarstvima, gdje se trebaju rješavati izazovi vezani uz okoliš i klimatske promjene kroz ulaganja u modernizaciju. S obzirom na veliki broj OPG čiji nositelji su stariji od 65 godina poticat će se i preuzimanje PG od strane mladih nositelja te će se na taj način poduprijeti i zapošljavanje mladih u ovom ruralnom području. Budući se poljoprivreda na području LAG-a

zasniva na malim poljoprivrednim gospodarstvima ovom mjerom se planira potaknuti posebno njihov razvoj te različiti oblici udruživanja i suradnje kako bi ista postala gospodarski održiva i tržišno konkurentna.

Predviđena finansijska alokacija M 1.1 za provedbu LRS do 2023.

➤ 56,12% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR (720.000,00 EUR)

Ukupno M1.1.: 44,84% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.605.805,12 EUR (100%)

Odgovorni za provedbu Mjere (aktivnosti) 1.1

Lokalna akcijska grupa Međimurski doli i bregi, regionalna i lokalne razvojne agencije i druge potporne organizacije i ustanove u javnom vlasništvu, privatne konzultantske tvrtke i organizacije koje će pružiti potporu ciljanim skupinama odnosno korisnicima – nositeljima projekata

Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti do 2020. (i broj projekata)	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
	N/A	N/A	0	0	23	0	25
Predviđena finansijska alokacija (planirana sredstva) do 2020. (%, 19.2)	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
	N/A	N/A	0	0	26,91	0	29,24

Napomena: Detaljna razrada strateškog cilja te prioritetnih mjeru (aktivnosti) s pripadajućim tipovima operacija, pripadajućim indikatorima mjerjenja rezultata (result indicators) i isporuka (output indicators, ciljanim korisnicima i kriterijima prihvatljivosti) nalazi se u Prilozima 2. i 5. te Poglavlju 6.1 LRS.

Strateški cilj 2¹⁸

Razvoj kohezije lokalne zajednice

Obrazloženje, svrha, cilja

Ruralno područje LAG-a, od devedesetih godina 20. stoljeća, karakteriziraju mali prihodi stanovnika ruralnih područja te depopulacija, posebno mladih, s područja LAG-a. Istovremeno, to je područje bogato prirodnim, društvenim i kulturnim nasleđem. Slabo korištenje resursa je posljedica nedostatka sredstava, suvremenih znanja i nedostatka novih vještina, ali i posljedica nedostatka kvalitetnih lokalnih razvojnih projekata. Kako područje LAG-a obiluje vrijednim šumskim i drugim područjima posebno u području mreže NATURA 2000, jasna je nakana da upravo ovu komparativnu prednost koristi kao važnu razvojnu resursnu osnovu. Rekonstrukcijom i izgradnjom male infrastrukture u ruralnim područjima stvaraju se preduvjeti za poticanje društveno-gospodarskog rasta i zaustavljanje negativnog depopulacijskog trenda u ruralnim područjima. Cilj je poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim sredinama, doprinos atraktivnosti sela i njegovom razvojnom potencijalu za druge aktivnosti te poticanje rasta i društveno - ekonomski održivosti. Aktivnostima koje će doprinijeti realizaciji ovog specifičnog cilja želi se doprinijeti razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima s ciljem diverzifikacije, ali i povezivanja turizma i poljoprivrede kroz očuvanje okoliša.

Očekivani rezultati provedbom LRS

¹⁸ Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima 5769/1 i 5769/2. Izmjena je provedena zbog realokacija i kašnjenja provedbe Mjere 19 PRR na nacionalnoj razini te zbog uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru primjene sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava.

- Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EPFRR kroz PRR 2014.-2020.) za 16 projekata
- Rast zaposlenosti na putem aktivnosti kojima je dodijeljena potpora iz PRR 2014.-2020. za 2 zaposlena
- 50% ruralnog stanovništva ima koristi od poboljšanih usluga/infrastruktura financiranih iz PRR 2014.-2020. putem Mjere 19
- Jačanje veza između LAG-ova i različitih razvojnih dionika ruralnih područja razvojem implementacijom projekata suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini putem 2 projekta suradnje
- Jačanje upravljačkih sposobnosti organizacija koje pružaju potporu razvoju ruralnog područja putem provedbe min. 15 aktivnosti usmjerene poticanju općeg lokalnog razvoja, u koje je uključeno min. 150 sudionika
- Razvoj društvene uključenosti, smanjenja siromaštva, diverzifikacije malog poduzetništva i kreiranje radnih mesta jačanjem animacije stanovništva i sustava cjeloživotnog učenja te stjecanja znanja i vještina putem provedbe min. 26 animacijsko-edukacijskih aktivnosti koje uključuju min. 260 sudionika

Predviđena finansijska alokacija SC 2 za provedbu LRS do 2023.

- 43,85% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020. (562.273,87 EUR)
- 100% sredstava LAG-a za podmjeru 19.3 PRR 2014-2020 (5% od 19.2.¹⁹, uk. 19.3: 51.765,00 EUR)
- 100% sredstava LAG-a za podmjeru 19.4 PRR 2014-2020 (25% od 19.2 + 25% od 19.3²⁰; 271.766,25 EUR)

Ukupno SC 2: 55,16% (885.805,12 EUR) ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.605.805,12 EUR (100%)

Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (*result indicators*), CMES/CMEF

Ukupna isplaćena sredstva (EUR) iz podmjera 19.2/19.3 i 19.4 PRR 2014-2020 (javni rashodi)	Ukupan broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2/19.3 PRR 2014-2020	Broj kreiranih radnih mesta putem sufinanciranih projekata iz podmjera 19.2/19.3/19.4 PRR 2014-2020
885.805,12	16	2

Izvor informacija	Izvješća APPRRR i Lokalne akcijske grupe Međimurski doli i bregi

Prioritetne mjere (aktivnosti) za postizanje cilja (očekivanih rezultata) s pripadajućim tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.

Broj i naziv prioritetne Mjere (aktivnosti)	Sukladnost s Mjerom PRR	Broj i naziv tipa operacije za provedbu Mjere	Sukladnost s tipom operacije iz PRR
M 2.1 Razvoj društvene infrastrukture i lokalnih temeljnih usluga	7	TO 2.1.2 Poboljšanje opće društvene infrastrukture i proširenje lokalnih temeljnih usluga	7.4.1

¹⁹ Naveden postotak udjela odnosi se na Ugovorenu alokaciju koja se ne mijenja naknadno dodijeljenim sredstvima, a sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima 5769/1 i 5769/2.

²⁰ Jednako navedenom u prethodnoj fusnoti.

M 2.2 Potpora jačanju umrežavanja, partnerstva i suradnje	19	TO 2.2.1 Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a na nacionalnoj i međunarodnoj razini	19.3.1/19.3.2					
	19	TO 2.2.2 Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS za implementaciju LEADER/CLLD pristupa lokalnom razvoju	19.4					
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR		1	6					
		1A	1B	1C	6A	6B		
Prioritetna Mjera (aktivnost) 2.1	Razvoj društvene infrastrukture i lokalnih temeljnih usluga							
	Obrazloženje Mjere (grupe operacija za provedbu LRS)							
U okviru ove mjere potpore će se odobravati za ulaganja izgradnju i obnovu zelene i ruralne infrastrukture. Na području LAG-a nalaze se značajna staništa i prostor zaštićene prirode. Ovom mjerom ujedno će se pomoći u izazovima koji su specifični u ruralnim sredinama kao što su gospodarski, zemljopisni i demografski uvjeti koji se odnose na udaljenost, smanjenje stanovništva, stareњe, društvenu izolaciju i tržišnu strukturu koje mogu utjecati na živote ljudi. Udaljenosti od gospodarskih središta i usluga s ograničenim lokalnim sadržajima stvaraju dodatne izazove. Ulaganja putem ove mjere imaju za cilj ublažiti neke od tih poteškoća osobito nedostatak pristupa uslugama i infrastrukturom, kao što su ulaganja razvoj kulturnih, sportskih sadržaja i sadržaja za slobodno vrijeme.								
Predviđena financijska alokacija M 2.1 za provedbu LRS do 2023.								
➤ 43,85% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR (562.273,87 EUR)								
Ukupno M1.2.: 35% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.605.805,12 EUR (100%)								
Odgovorni za provedbu Mjere (aktivnosti) 2.1								
Lokalna akcijska grupa Međimurski dol i bregi, regionalna i lokalne razvojne agencije i druge potporne organizacije i ustanove u javnom vlasništvu, privatne konzultantske tvrtke i organizacije koje će pružiti potporu ciljanim skupinama odnosno korisnicima – nositeljima projekata								
Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti do 2020.(i broj projekata)	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
	N/A	N/A	0	0	13	1	0	
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2020. (%), 19.2)	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
	N/A	N/A	0	0	40,64	3,21	0	
Prioritetna Mjera (aktivnost) 2.2	Potpore jačanju umrežavanja, partnerstva i suradnje							
	Obrazloženje Mjere (grupe operacija za provedbu LRS)							
LAG predstavlja partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora koji zajednički rade na poboljšanju uvjeta života na području LAG-a. Stoga je nužno konstantno educirati stanovnike područja LAG-a o novim modelima i mogućnostima rasta i razvoja te jačanja kvalitete života, ali usporedno je nužno ispitivati njihove potrebe i viđenje razvoja kako bi se realno stanje odrazilo kroz kvalitetno strukturiranu strategiju razvoja LAG-a. Članove LAG-a i zaposlenike LAG-a potrebno je dodatno usavršavati kako bi mogli djelovati kao motivatori u zajednici, ali i kako bi na kvalitetan način mogli osluškivati potrebe zajednice i osmišljavati kvalitetne odgovore na potrebe zajednice. Kvaliteta i iskustvo udruga na području LAG-a omogućava da se potiče daljnji socijalno-gospodarski razvoj područja, a kroz daljnji razvoj poslovnih zona i jačanje gospodarskih subjekata moguće je stvoriti mrežu za jasniju artikulaciju socio-ekonomskih uvjeta razvoja. Priliku razvoju predstavlja i bogata ponuda dodatnih oblika obrazovanja								

stanovništva čime se jača demografska slika stanovništva. LAG omogućuje stvaranje kvalitetnih veza za provedbu transnacionalnih projekata u kojima se razmjenjuju stavovi, iskustva i primjeri dobre prakse u razvoju poljoprivrede i nepoljoprivrednih djelatnosti. Bogatstvo kulture, prirodnih vrijednosti i očuvanost krajolika dobra su osnova za stvaranje dodatne turističke ponude ili razvoj drugih nepoljoprivrednih djelatnosti na području LAG-a, a oblikovano i temeljeno na primjerima dobre prakse kroz međuteritorijalne i transnacionalne projekte.

Predviđena financijska alokacija M 2.2 za provedbu LRS do 2023.

- 100% sredstava LAG-a za podmjeru 19.3 PRR 2014-2020 (5% od 19.2.²¹, uk. za 19.3: 51.765,00 EUR)
- 100% sredstava LAG-a za podmjeru 19.4 PRR 2014-2020 (25% od 19.2 + 25% od 19.3²²; uk. za 19.4: 271.766,25 EUR)

Ukupno M 2.2: 20,15% (323.531,25 EUR) ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.605.805,12 EUR (100%)

Odgovorni za provedbu Mjere (aktivnosti) 2.2

Lokalna akcijska grupa Međimurski doli i bregi

Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti do 2020. (i broj projekata.) - 2 realizirana projekta suradnje (19.3)	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
	N/A	N/A	0	0	0	0	2
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2020. (%), za 19.3)	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
	N/A	N/A	0	0	0	0	100
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2020. (%), za 19.4)	N/A	N/A	4%	24%	24%	24%	24%
Napomena:	<i>Detaljna razrada strateškog cilja te prioritetnih mjer (aktivnosti) s pripadajućim tipovima operacija, pripadajućim indikatorima mjerjenja rezultata (result indicators) i isporuka (output indicators, ciljanim korisnicima i kriterijima prihvatljivosti) nalazi se u Prilozima 3. i 5. te Poglavlju 6.1 LRS.</i>						

3.2 OPIS MJERA UKLJUČUJUĆI DEFINIRANJE KORISNIKA, KRITERIJA PRIHVATLJIVOSTI

Detaljan opis mjera, definiranje korisnika i kriterija prihvatljivosti, kako je navedeno u prethodnom poglavlju u dijelu Napomena, nalazi se u Prilozima 2., 3. i 4.

3.3 OPIS TEMA PLANIRANIH PROJEKATA SURADNJE I NAČINA ODABIRA PROJEKATA SURADNJE

Naglasak na izbor projekata suradnje LAG-a Međimurski doli i bregi je vezan uz sadržaje strateških ciljeva i prioriteta u dijelu njihove horizontalne komponente i mogućnosti da se kroz

²¹ Naveden postotak udjela odnosi se na Ugovorenu alokaciju koja se ne mijenja naknadno dodijeljenim sredstvima, a sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima 5769/1 i 5769/2.

²² Jednako navedenom u prethodnoj fusnoti.

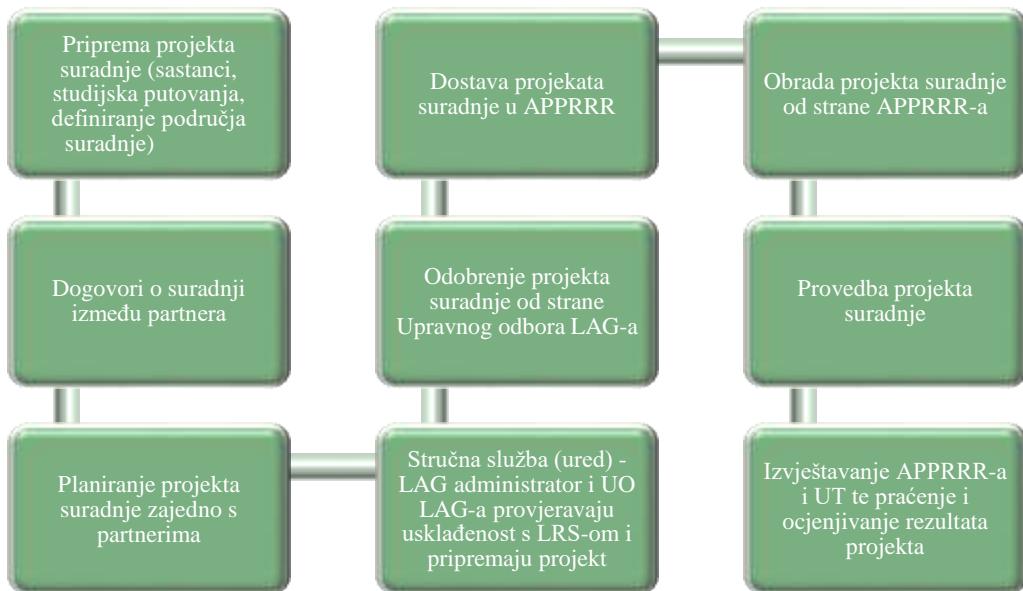
suradnju poveća razvojni kapacitet svih dionika razvoja na području LAG-a. Povećanje razvojnih kapaciteta ostvaruje se povećanim stručnim znanjem i novim vještinama, dovođenjem novih poslovnih partnera i difuzijom inovacija. Projekti suradnje koji su u pripremi odnosno u planu prikazani su u donjoj tablici.

Sektor projekta	Opis potencijalnih tema	Doprinos strateškom cilju LRS
Poljoprivreda	- Lokalna enogastronomija – brendiranje, plasman, edukacija (SLO, HR, POL) - Očuvanje autohtonih starinskih sorti - LAG-omati/tržnice domaćih proizvoda - Razvoj kratkih lanaca opskrbe (SLO, AUT, POL) - Razvoj zadruga i drugih oblika udruženja poljoprivrednih proizvođača - Poticanje samoodrživih/biodinamičkih imanja (HR, SLO) - Jačanje poljoprivrednog sektora kroz plasiranje proizvoda u turizmu (HR, POL) - Dopunske djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima	SC 1 Razvoj poduzetništva u lokalnoj zajednici
Turizam	- Razmjena dobrih praksi u turizmu, međusobna promocija (HR, SLO, AUT, HU) - Ekoturizam (GER, AUT, SLO) - Botanički turizam - Turizam doživljaja – labirinti, kulturna baština, pješačko-biciklističke rute (SLO, AUT) - Ezoterički turizam (labirinti, bajke, mitovi) - Vjerski turizam (tematske vjerske rute, zaštićeni vjerski objekti)	SC 1 Razvoj poduzetništva u lokalnoj zajednici SC 2 Razvoj kohezije lokalne zajednice
Kulturna baština	- Kulturna suradnja i razmjena (GER, HR, BIH, SRB, MAK), baštinski turizam (područje kulture) - Tematske rute starih zanata (Slovenija, Mađarska, Hrvatski LAG-ovi sjeverne Hrvatske) - Nematerijalna kulturna baština (Hrvatski LAG-ovi) - Tehnička i industrijska baština (putevima inovatora npr. – Slovenski LAG-ovi)	SC 2 Razvoj kohezije lokalne zajednice
Ostalo	- Biciklizam - Glazbeni festivali za mlade (Forestland) - Promatranje ptica u zaštićenom području NATURA 2000 (GER)	SC 1 Razvoj poduzetništva u lokalnoj zajednici SC 2 Razvoj kohezije lokalne zajednice

Kroz dosad uspostavljene kontakte s brojnim LAG-ovima iz Hrvatske, Slovenije, Austrije, Mađarske, Njemačke, Srbije, Bosne i Hercegovine te Makedonije definirane su navedene teme projekata suradnje. Pored ovih tema suradnje LAG ima u planu da u okviru svog operativnog djelovanja na terenu i u okviru svojih mogućnosti podrži i podupre programske projekte. To su u pravilu „soft“ projekti usmjereni na očuvanje kulturne baštine i tradicije, razmjena iskustva, druženje različitih društvenih skupina, usmjeravanje mlađih na pozitivno društveno ponašanje i niz drugih sadržaja koje uglavnom provode organizacije civilnog društva. Nositelji tih projekata su u pravilu zainteresirani za teritorijalnu i transnacionalnu suradnju. U tim procesima LAG vidi svoju aktivnu ulogu.

Nakon što LAG javno iskaže interes za uključivanjem u projekte suradnje na definirane teme, pristupit će se odlučivanju o projektnim partnerima koji su mu geografski i tematski srodni. LAG planira provedbu najmanje 2 projekta suradnje, na nacionalnoj i/ili međunarodnoj razini s LAG-ovima s kojima već ima uspostavljene kontakte. Odluku o pokretanju projekata suradnje i partnerstvu na projektima suradnje donosi Upravni odbor LAG-a. Prilikom ulaska u projekte suradnje LAG će potpisati Sporazum o suradnji sa odabranim LAG-ovima u kojem se javno navode zadaci, prava i obveze partnera.

Shematski prikaz pripreme i provedbe projekata suradnje²³ je

LAG je dužan objaviti rezultate odabira projekata na web stranici i obavijestiti svakog nositelja projekta o rezultatima provedenog LAG natječaja.

LAG organizira radionice, animira javnost te informira o najavi i raspisivanju Natječaja preko službene stranice LAG-a, članova LAG-a ili drugih medija u cilju što kvalitetnije pripreme i dostave projekata.

3.4 INOVATIVAN I INTEGRIRANI KARAKTER STRATEGIJE

LRS LAG-a Međimurski dolni i bregi izrađena je načinom *odozdo prema gore*, odnosno prema definiranom stanju i potrebama područja, ali i prema jasno iskazanim potrebama krajnjih korisnika s kojima se raspravljava svaka ključna faza u izradi strategije. LRS je osmišljena na način međusobne sukladnosti nadopunjavanja mjera i tipova operacija za postizanje programiranih ciljeva, što je jasno vidljivo iz integriranog prikaza očekivanih rezultata.

Inovativan karakter Strategije

Sama izrada dokumenta, stalnom provedbom konzultacija sa širokim krugom razvojnih dionika, bez obzira na prethodno iskustvo LAG-a u provedbi Mjere 202 IPARD-a, i dalje predstavlja inovaciju u programiranju razvoja lokalnog područja. Porastom svijesti kako će isti, za razliku od prethodnog programskog razdoblja, zaista biti vođen lokalnom zajednicom odnosno odabirom projektnih prijedloga od strane lokalnog partnerstva (provedba 8. načela CLLD pristupa) predstavlja inovativan pristup lokalnom razvoju. Sve aktivnosti koje LAG potiče ne smiju imati štetan utjecaj na okoliš i moraju voditi održivom gospodarskom razvoju područja. Odabirani tipovi operacija u funkciji su daljnog jačanja ključnih razvojnih sektora – poljoprivrede i šumarstva te, s njima povezanim turizmom, koji su tradicionalno bili osnova gospodarskog razvoja te za njihov daljnji razvoj postoji realan potencijal. Svim operacijama potiče se primjena inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i prerađivačkim djelatnostima naslonjenim na ove sektore, kao i kod dopunskih djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima, a sve u svrhu jačanja dohodovnosti putem inovativnih gospodarskih aktivnosti i implementacije novih metoda i tehnologija (SC1/SC2). Putem operacija drugog cilja razvoj područja LAG-a usmjerava se i kroz

²³ Napomena: Postupak pripreme i provedbe sukladan je regulatornom okviru za provedbu M19, odnosno LEADER/CLLD-a u okviru PRR (Pravilnici, NN 96/2017, 53/2018, 91/19).

razvoj temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, ulaganja u društvenu infrastrukturu, ali i projekte razvoja rekreacijske infrastrukture kojima se jednak povećava kvaliteta života stanovnika, ali i stvara veća javna turistička ponuda na koju se naslanja održivost ulaganja privatnog sektora. Putem kriterija odabira projekata posebno će se vrednovati inovativnost u pristupu razvoja projekata i različitim razvojnim rješenja, s naglasom na one kojima se revitalizira i čuva tradicijsko nasljeđe područja LAG-a Međimurski doli i bregi.

Zaštita okoliša

Prostor LAG-a Međimurski doli i bregi visoko je vrijedno prirodno područje s velikim prostorima u mreži NATURA 2000. Provedbom aktivnosti unutar SC 1/SC2 LAG će poticati ulaganja koja su okolišno prihvatljiva i održiva, imaju pozitivan utjecaj na okoliš i uvode tehnologije i procese koji omogućuju opće poboljšanje okoliša te očuvanja biološke raznolikosti. LAG će informirati i animirati sve lokalne razvojne dionike, posebno prijavitelje projekata za realizaciju LRS za uporabu tehnologija i zahvata koji koriste materijale koji nisu štetni za okoliš, prihvatljivi su za ljudе i okolinu. LAG će svojim animacijsko-informativno-edukacijskim aktivnostima posebno poticati uvođenje tzv. „zelene nabave“ kod krajnjih korisnika iz javne i privatne intresne skupine, te prijenos znanja i vještina o tehnologijama i metodama kojima se osigurava provedba mjera zaštite okoliša.

Klimatske promjene

Operacijama se doprinosi ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena. Ulaganjima u okviru potpora uvođenju novih tehnologija i procesa u poljoprivredi (prvenstveno usmjerenih na restrukturiranje gospodarstva) omogućiti će se lakša prilagodba i ublažavanje utjecaja klimatskih promjena u području LAG-a smanjenjem emisija štetnih tvari, ali i omogućiti veća otpornost gospodarstva na negativne utjecaje klimatskih promjena. Razvojem lokalne infrastrukture unutar (SC2), prednost će se dati tehnikama koje su otpornije na klimatske promjene. Aktivnostima prijenosa znanja i vještina poticati će se provedba projekata koji doprinose smanjenju štetnog utjecaja poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene i dodatno educira stanovništvo o potrebi ublažavanja klimatskih promjena i utjecaju poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene.

3.5. USKLAĐENOST S NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Usklađenost ciljeva sa prioritetima i fokus područjima (a time i ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike RH i EU) Programa ruralnog razvoja navedena je u prethodnim poglavljima, dok je usklađenost mjera i tipova operacija dodatno detaljno prikazana u okviru razrade ciljeva ali i Prilozima 2. i 3. Nadređeni strateški razvojni dokument županijske razine kojemu direktno doprinosi LRS LAG-a Međimurski doli i bregi je Razvojna strategija Međimurske županije do 2020. godine. Doprinos LRS mjeri se putem indikatora isporuka (*outputa*) na razini mjeru kojima se kumulativno mjeri ostvarenje rezultata postizanja strateških ciljeva (indikatori rezultata). Putem doprinosa prioritetima LRS LAG-a direktno doprinosi ostvarenju ZPP-a i strategije Europa 2020, odnosno s njom usklađenom Sporazumu o partnerstvu RH i EU za radobrje 2014.-2020. kao trenutno, krovnom strateškom razvojnom okviru RH za korištenje ESI fondova.

Shema usklađenosti LRS s relevantnim nadređenim strateškim razvojnim dokumentima RH

	LRS - SC1/M1.1	LRS - SC2/M2.1/M2.2
ZPP (opći ciljevi)	- podizanje razine konkurenčnosti poljoprivredno-prehrabnenog sektora	- održivo upravljanje prirodnim resursima - uravnoteženi prostorni razvoj ruralnih područja uz unapređenje života u

	- poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda - okolišno prihvatljiva poljoprivreda - osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika.	lokalnoj zajednici, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mesta
Prioritet PRR/Fokus područje	P2/FP/2A	P1/FP/1A, 1B, 1C; P6/FP/6A/6B
Strategija razvoja turizma RH do 2020.		C3 Investicije C4 Povećanje turističke potrošnje
Strategija razvoja poduzetništva u RH 2013.-2020.	C1 Poboljšanje ekonomске uspješnosti C3 Promocija poduzetništva C4 Poboljšanje poduzetničkih vještina	C1 Poboljšanje ekonomске uspješnosti C2 Poboljšan pristup financiranju C3 Promocija poduzetništva C4 Poboljšanje poduzetničkih vještina C5 Poboljšano poslovno okruženje
Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2014.-2020.	C1 Osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu C2 Osiguravanje uvjeta za sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba	C1 Osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu C2 Osiguravanje uvjeta za sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba C3 Uspostavljanje koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, te sustava praćenja i evaluacije
Županijska razvojna strategija Međimurske županije	SC1 Razvoj gospodarstva	SC 2 Dobrobit stanovništva SC 3 Očuvani prirodni resursi i razvoj održive infrastrukture

3.6 OPIS ODABIRA PROJEKATA NA RAZINI LAG-A

Metodologija odabira projekata na razini LAG-a temeljem provedbe 8. načela CLLD pristupa lokalnom razvoju vođenom lokalnom zajednicom (decentralizirani pristup provedbe lokalnog razvoja) biti će detaljno definirana internim procedurama (aktima) udruge koje odobrava Upravni odbor LAG-a. Temelj za decentraliziran postupak upravljanja javnim sredstvima iz podmjere 19.2 PRR od strane LAG-a, odnosno odobrenje projekata krajnjih korisnika (nositelja projekata), predstavlja nacionalni regulatorni okvir za provedbu LEADER/CLLD-a (Mjere 19) u okviru PRR odnosno Pravilnici (NN 96/2017, 53/2018, 91/2019, 37/2020), (u dalnjem tekstu: Pravilnik), Ugovor za provedbu LRS s pripadajućim Aneksima te slijedni Sporazum o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera s pripadajućim prilogom, koji je sklopljen

između LAG-a i Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje: APPRR), a kojim su definirane funkcije i odgovornosti LAG-a i APPRR-a, te važećim Smjernicama za provedbu postupka odabira projekata objavljenim od strane APPRR-a. U ovom poglavlju okvirno je opisan postupak odabira projekata koji se, sažeto, sastoji od sljedećih aktivnosti:

Priprema i objava LAG Natječaja

LAG administratori (stručna služba odnosno ured LAG-a uz ev. potporu vanjskih suradnika, prema potrebi) pripremaju dokumentaciju koja minimalno sadrži: predmet, svrhu i iznos raspoloživih sredstava LAG Natječaja; uvjete prihvatljivosti nositelja projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti troškova i dokumentaciju; kriterije odabira projekata i dokumentaciju za ocjenu uskladenosti projekta s kriterijima; prag prolaznosti; prihvatljive i neprihvatljive troškove; detaljni postupak odabira projekata; visinu i intenzitet potpore (s jasno definiranim uvećanjima); način, uvjete i rokove prijave projekta; rokove i uvjete za podnošenje prigovora te popis priloga i obrazaca. Dokumentacija natječaja sadržavati će i druge dokumente poput vodiča za korisnike i sl. Nakon odobrenja ukupne natječajne dokumentacije od strane nadležnog tijela LAG-a, LAG Natječaj, s pripadajućim obrascima, prilozima, vodičima i ostalom dokumentacijom, objavljuje se na mrežnoj stranici LAG-a. Obzirom na regulatorni okvir za provedbu podmjere 19.2 od strane nadležnog tijela - natječaj za dodjelu sredstava za pojedini tip operacije raspisuje se samo ukoliko je APPRR na nacionalnoj razini raspisala najmanje jedan natječaj za tip operacije sukladan tipu operacije LRS LAG-a. Poziv se objavljuje i na funkcionalnim i operativnim mrežnim stranicama pojedinih članova/JLS-a. LAG-a te se javnost može izvijestiti preko tiskanih i drugih medija na lokalnoj i regionalnoj razini. Detaljna provedba biti će propisana samim natječajem, dok će prije i za vrijeme njegova trajanja, LAG provoditi animacijske aktivnosti kako bi potencijalne korisnike što kvalitetnije pripremio za prijave.

Podnošenje, zaprimanje i stvaranje prijavnog dosjea projekta; administrativna kontrola; ocjenjivanje i odabir projekata

Projektni prijedlozi odnosno projekti, zaprimaju se putem službene adrese LAG-a. Način podnošenja prijave projekata jasno će biti naznačen u LAG Natječaju. Otvaranje prijava projekata pristiglih na LAG natječaj obavlja Povjerenstvo kojeg imenuje Upravni odbor LAG-a. Povjerenstvo čini njegov Predsjednik te LAG administratori (stručna služba LAG-a s ev. vanjskim stručnjacima u slučaju potrebe).

Nakon zaprimanja prijava provodi se administrativna kontrola koja, ujedno, predstavlja i 1. fazu (tzv. Analiza 1) u postupku odabira projekata za provedbu LRS. Tijekom ove faze, LAG može zatražiti i nadopunu dokumentacije dostavljene od strane nositelja projekata koji su se prijavili na natječaj. Cilj 1. faze je provjera: potpunosti prijave, prihvatljivosti nositelja projekta te osnovnih uvjeta prihvatljivosti projekta. Nakon administrativne provjere, započinje 2. faza (Analiza 2) koja predstavlja kvalitativno ocjenjivanje prijave od strane Ocjenjivačkog odbora kojeg imenuje Upravni odbor LAG-a, a koja se provodi sukladno definiranim internim procedurama LAG-a i kriterijima odabira definiranim u LRS. Rezultat ovih analiza je rang lista projekata s pratećom dokumentacijom koja se upućuje na odlučivanje Upravnog odboru LAG-a. Upravni odbor zatim provodi procjenu projektnih prijedloga prema izvješću i privremenoj rang listi te provjeru sukladnosti s kriterijima za vrednovanje i odabir projekata. Na odluke Upravnog odbora, nositelji projekata imaju mogućnost prigovora Nadzornom odboru LAG-a. Ako se prigovor prihvati, nakon ponovne administrativne obrade, izdaje se Izmjena Odluke o odabiru projekta, na koju nositelj projekta nema pravo podnijeti prigovor.

Popis projekata koji su odabrani od strane LAG-a biti će objavljen na mrežnoj stranici LAG-a nakon utvrđivanja rang liste odabranih projekata. Objava uključuje najmanje sljedeće podatke: naziv nositelja projekta, naziv projekta i njegov kratak opis, intenzitet potpore i iznos potpore.

Nakon završetka natječaja i postupka odabira projekata na razini LAG-a, sva postupovna dokumentacija i odluke o odabiru dostavljaju se na natječaj APPRRR-a za provedbu LRS putem AGRONET-a, pri čemu LAG podnosi Zahtjev za potporu za svaki pojedinačni odobren projekt. APPRRR provodi postupak provjere usklađenosti odabira projekata LAG-a s kriterijima navedenim u LRS i LAG Natječajem, te nakon provedenih provjera donosi Odluku o dodjeli sredstava za svaki pozitivno ocijenjeni Zahtjev za potporu.

Lista potvrđenih i odobrenih projekata od strane APPRRR-a objavljuje se na mrežnim stranicama LAG-a Međimurski doli i bregi.

4. OPIS UKLJUČENOSTI DIONIKA U IZRADU LRS

U sljedećem poglavlju naveden je način uključivanja javnosti u proces strateškog planiranja i izrade LRS te struktura partnerstva udruge LAG Međimurski doli i bregi.

4.1. OPIS SUDJELOVANJA RAZLIČITIH INTERESNIH SKUPINA U IZRADI LRS I PRIMJENA NAČELA »ODOZDO PREMA GORE«

Sve aktivnosti na izradi LRS temelje se na partnerstvu svih sektora javnog, civilnog i gospodarskog života na području LAG-a. Sa svrhom aktivnog uključivanja što većeg broja članova LAG-a iz svih sektora kao i ostalih interesnih skupina iz područja LAG-a zainteresiranih za aktivno uključivanje i doprinos razvoju LAG-a, svim su dionicima prilikom izrade LRS organizirano pružane informacije i edukacije sljedećih sadržaja: uloga LAG-a u održivom ukupnom razvoju područja LAG-a; edukacija o mogućem sudjelovanju kao akter razvoja; edukacija o modelima i potreboj dokumentaciji za pripremu projekata i njihovu prijavu na EU izvore financiranja; uloga i sadržaj Mjera Programa ruralnog razvoja na područje LAG-a te važnost međusobne suradnje sva tri sektora – javni, civilni, gospodarski. Za osiguravanje uključenosti ključnih dionika u izradu LRS korišteni su sljedeći oblici komunikacije: informiranje putem internetske stranice i biltena LAG-a te objava u medijima; sastanci i konzultacije organizirane po JLS-e sa zainteresiranim dionicima vezane uz razvoj projektnih ideja; 3 radionice u toku izrade LRS; e-savjetovanje s članovima LAG-a – komentari na materijale putem elektroničke pošte; sastanak Upravnog odbora vezan uz prijedlog mjera; javno savjetovanje s dionicima o sadržaju LRS; radni sastanci zainteresiranih dionika sa stručnim vanjskim suradnicima, sudjelovanjem na seminarima o LEADER programu i ostalim informativnim skupovima organiziranim od nadležnih tijela za provedbu LEADER programa i provedbu PRR. Odaziv i sudjelovanje dionika u izradi LRS može se ocijeniti prihvatljivim, a posebno u dijelu njihove angažiranosti na prijavi projektnih prijedloga i njihovoj izuzetnoj aktivnosti na radionicama za izradu LRS na kojima su strukturirani razvojni problemi, razvojne potrebe i SWOT analiza temeljem čega su definirani strateški ciljevi, prioriteti i mjere, čime je osigurana primjena modela planiranja „odozdo prema gore“.

U pripremi i izradi LRS sudjelovalo je 162 sudionika i to 43 (26%) iz javnog sektora, odnosno iz javne interesne skupine te, iz privatne interesne skupine: 119 sudionika (74%), od kojih 79 sudionika (49%) iz civilnog i 40 sudionika (25%) iz gospodarskog sektora.

U prvoj izmjeni LRS, koja je započela nakon njezina odobrenja, sudjelovalo je 182 sudionika i to 47 (26%) iz javnog sektora, odnosno iz javne interesne skupine te, iz privatne interesne skupine: 135 sudionika (74%), od kojih 84 sudionika (46%) iz civilnog i 51 sudionik (28%) iz gospodarskog sektora. U drugoj izmjeni LRS sudjelovalo je 59 sudionika i to 17 (29%) iz javnog sektora, odnosno iz javne interesne skupine te, iz privatne interesne skupine: 42 sudionika (71%), od kojih 25 sudionika (42%) iz civilnog i 17 sudionika (29%) iz gospodarskog sektora. U trećoj izmjeni LRS sudjelovalo je 46 dionika i to 16 (35%), 7 (15%) predstavnika javnog sektora, 21 (46%) predstavnika civilnog te 18 (39%) predstavnika gospodarskog sektora. U četvrtoj izmjeni LRS sudjelovalo je 58 dionika i to 16 (28%) predstavnika javnog sektora, 18 (31%) predstavnika iz civilnog te 24 (41%) predstavnika iz gospodarskog sektora.

Popis sudionika u izradi, usklađenju i svim izmjenama LRS nalazi se u LAG-u²⁴, dok je način uključivanja prikazan u tablici u nastavku.

	Način uključivanja dionika	Vremenski okvir	Broj sudionika
1.	Prva radionica za izradu LRS – ocjena stanja, SWOT analiza	24. i 30. 11. 2015.	40
2.	Druga radionica za izradu LRS – strateške odrednice	2. 2. 2016.	19
3.	Elektronski upitnik – strateške odrednice	Siječanj 2016.	11
4.	Konzultacije s dionicima – identifikacija projekata	Studenzi 2015. - veljača 2016.	58
5.	Sastanak s upravnim odborom – mjere i finansijski plan	Veljača 2016	15
6.	Javno savjetovanje sa zainteresiranim javnošću	Ožujak 2016.	2
7.	Skupština LAG-a i javno predstavljanje LRS	15. 3. 2016.	48
8.	Skupština LAG-a i javno predstavljanje izmijenjene LRS	29. 6. 2016.	37
9.	Konzultacijski sastanci s lokalnim dionicima za 1. izmjenu odobrene LRS	15. 11. 2017. 29. 11. 2017. 05. 12. 2017.	18 9 5
10.	Skupština LAG-a - pokretanje 1. izmjena odobrene LRS	07. 12. 2017.	48
11.	Upravni odbor i Skupština LAG-a – prihvaćanje 1. izmjena LRS	Veljača 2018.	62
12.	Skupština LAG-a – pokretanje 2. izmjena odobrene LRS	05. 09. 2018.	11
13.	Upravni odbor i Skupština LAG-a – prihvaćanje 2. izmjene LRS	24. 09. 2018.	59
14.	Upravni odbor i Skupština LAG-a – prihvaćanje 3. izmjene LRS	17.12.2019.	46
15.	Upravni odbor i Skupština LAG-a – prihvaćanje 4. izmjena LRS	21.09.2020.	58

4.2. OPIS PARTNERSTVA

LAG je uspostavljen kao organizacija civilnog društva, neprofitnog, nevladinog i nepolitičkog karaktera koja okuplja različite predstavnike javnog, civilnog i gospodarskog sektora s područja 14 jedinica lokalne samouprave zapadnog i središnjeg dijela Međimurske županije.

Detaljan prikaz strukture i sastava partnerstva udruge LAG Međimurski doli i bregi nalazi se u LAG-u.²⁵ Ovdje je prikazana samo interesna i rodna struktura cijelog lokalnog partnerstva zatim Upravnog odbora koji je ujedno i tijelo koje odlučuje o odabiru projekata krajnjih korisnika,

²⁴ Napomena: Temeljem Uredbe (EU) 2016/679 Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) i slijedne nacionalne regulative te Pravilnika Lokalne akcijske grupe (LAG-a) Međimurski doli i bregi o zaštiti, nadzoru nad prikupljanjem, obradi i korištenju osobnih podataka, podaci i dokumenti koji sadrže osobne podatke sudionika aktivnosti LAG-a nisu javno dostupni bez pisanog zahtjeva primatelja/treće strane te privole sudionika.

²⁵ Jednako navedenom u prethodnoj fusnoti..

odnosno nositelja projekata te Nadzornog odbora koji je ujedno i tijelo za prigovore na odluke Upravnog odbora o odabiru projekata za provedbu LRS LAG-a.

Skupština (lokalno razvojno partnerstvo) LAG-a Međimurski doli i bregi, rujan 2020., ukupno: 115 redovna članova s pravom glasa

Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
40	75	22	40	53
35%	65%	19%	35%	46%

Upravni odbor LAG-a Međimurski doli i bregi, rujan 2020., (tijelo za odabir projekata), ukupno: 13 članova

Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
4	9	3	5	5
31 %	69 %	23%	38,5%	38,5%

Nadzorni odbor LAG-a Međimurski doli i bregi, rujan 2020., (tijelo za prigovore na odluke tijela za odabir projekata), ukupno: 5 članova

Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
2	3	2	2	1
40%	60%	40%	40%	20%

5. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS

Akcijski plan²⁶ prikazuje gantogram planiranog tijeka implementacije tipova operacija i mjera (aktivnosti) za postizanje očekivanih rezultata strateških ciljeva LRS do 2020., odnosno s realizacijom do 2023. Akcijski plan ujedno sadrži i planirani broj projekata u navedenom programskom razdoblju prema definiranim tipovima operacija, za čije se prikupljanje planiraju otvoriti javni pozivi (natječaji) LAG-a za provedbu LRS (sukladno Bazi prikupljenih projektnih ideja).

²⁶ Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima 5769/1 i 5769/2. Izmjena je provedena zbog realokacija i kašnjenja provedbe Mjere 19 PRR na nacionalnoj razini te zbog uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru primjene sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava.

SC/M/TO	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno projekata
SC1	N/A ²⁷	N/A	N/A	N/A	23	0	25	48
M1.1	N/A	N/A	N/A	N/A	23	0	25	48
TO1.1.3	N/A	N/A	N/A	N/A	23	0	25	48
SC2	N/A	N/A	N/A	N/A	13	1	2	16
M2.1	N/A	N/A	N/A	N/A	13	1	0	14
TO2.1.2.	N/A	N/A	N/A	N/A	13	1	0	14
M2.2	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0	2	2
TO2.2.1	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0	2	2
TO2.2.2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

6. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENE PROVEDBE LRS

Provedba Strategije temelji se na implementaciji predloženih aktivnosti odnosno tipova operacija za postizanje razvojnih ciljeva. Kako bi se uspješno mogao pratiti tijek provedbe, za svaku kalendarsku godinu izrađuje se detaljni Akcijski plan provedbe kojim se usklađuju tipovi operacija i aktivnosti sa programskim ciljevima. Osim operativnog sustava provedbe i osmišljavanja alata kojima se funkcionalno i koordinirano provodi LRS, potrebno je uspostaviti sustav praćenja i izvješćivanja koji se temelji na bazi u kojoj se nalaze podaci o ostvarenim rezultatima te na izvještajima koji na sažet i jasan način pružaju informacije o ostvarenim rezultatima. Svrha sustava praćenja i izvješćivanja je osiguranje dovoljno informacija za nositelje provedbe LRS za donošenje ocjena o sljedećim ključnim elementima: uspješnosti postizanja postavljenih ciljeva za tekuće razdoblje; razlozima za eventualno nepostizanje postavljenih ciljeva te mogućim rješenjima; adekvatnosti planiranih resursa (materijalnih, ljudskih, finansijskih) za postizanje planiranih ciljeva, odnosno prijedlozima za eventualnim realokacijama resursa; relevantnosti planiranih prioriteta i mjera s obzirom na eventualne promijenjene okolnosti odnosno temeljem iskustava iz provedbe, te finansijskoj učinkovitosti provedbe mjera.

Iskustvo i istraživanja pokazuju da mnogi strateški planovi nisu implementirani upravo zbog toga što nisu detaljno praćeni te nisu postavljeni jasni okviri procjene učinka nositelja provedbe. Stoga, kako bi se maksimalno umanjila pojavnost ovog rizika, Strategija propisuje i načine provedbe i praćenja: Svake godine izrađuje se Akcijski plan koji se odnosi na narednu godinu, a sadrži u sebi prikaz aktivnosti i tipova operacija koje se planiraju provesti, odgovorne osobe i ciljnu skupinu (*korisnike*) na koju su aktivnosti usmjereni, predviđeni broj projekata te predviđena finansijska sredstva za provedbu posebno za tekuće troškove i animaciju. Akcijski plan usklađuje se sa ukupnim planom rada LAG-a kao udruge, sukladno regulatornom okviru za rad organizacija civilnog društva.

Jednom godišnje izrađuje se narativno i finansijsko izvješće o provedbi LRS koje sadrži:

- Kvalitativan/opisni dio provedbe LRS – opis aktivnosti koje su se provele, opis dionika koji su bili uključeni, opis provedenih aktivnosti animacije razvojnih dionika, opis pripreme projekata suradnje i implementiranih projekata suradnje, opis procesa objave i provedbe natječaja te vrednovanja zaprimljenih projekata, opis problema koji su se pojavili prilikom provedbe i implementirana rješenja, preporuke za naredno razdoblje, doprinos zadanim indikatorima te izvješće o medijskoj pojavnosti/promidžbeno-informativnim aktivnostima putem medija.

²⁷ N/A – Nije primjenjivo

- b) Kvantitativan/financijski dio provedbe LRS – izvještaj o planiranim i utrošenim sredstvima prema izvorima (vlastita sredstva i javna ulaganja) po aktivnostima i tipovima ulaganja.

Praćenje LRS provodi i organizira LAG administrator (čini ga stručna služba, ured, LAG-a s ev. vanjskim stručnjacima), a pregled aktivnosti, dionika i odgovornosti te vremenski okvir za predaju izvješća dan je u sljedećoj tablici. Za potrebe provedbe praćenja i vrednovanja potrebno je planirati slijedeće:

	Praćenje	Vrednovanje
Organizator	LAG administrator	LAG administrator
Odgovorno tijelo	Upravni odbor/Skupština	Upravni odbor/Skupština/vanjski provoditelj
Sadržaj	Praćenje proračuna Statistika prijave/odobrenja projekata Doprinos projekata ciljevima i pokazateljima LRS Aktivnosti animacije i projekata suradnje Doprinos svih aktivnosti ukupnoj LRS	Godišnja izvješća o praćenju – provjera rezultata i učinaka projekata i LRS Doprinos LRS-a PRR i LEADER-u/CLLD-u (8. načelo) Primjena načela LEADER-a/CLLD-a u radu LAG-a
Vrijeme	Stalno	2 x tijekom trajanja PRR 2014.-2020. (2020. i 2024., <i>ex post</i>)
Razdoblje izvješćivanja	Godišnje i po potrebi (ad hoc)	3 godine
Odobravanje	Upravni odbor	Upravni odbor/Skupština
Svrha izvješća	Priprema godišnjeg Akcijskog plana provedbe LRS Poboljšanje mehanizama isporuke	Uspješnost provedbe Promjene Naučene lekcije za primjenu u budućem razdoblju

Vrednovanje LRS LAG-a podrazumijeva primjenu mehanizama unutarnje i vanjske (vanjski stručnjak) kontrole provedbe i upravljanja LRS, a kako bi se utvrdila razina njezine uspješnosti. Sam proces vrednovanja podrazumijeva provjeru zadanih prijelomnih točki definiranih u ovom poglavlju s ciljem izrade izvješća o kvaliteti planiranog dokumenta i njegovoj provedbi ili izradi prijedloga za njezinu reviziju. Ciljevi vrednovanja LRS su:

- Unapređenje sustava upravljanja LRS-om;
- Identifikacija novih mogućnosti financiranja razvojnih projekata kroz LRS;
- Usklađivanje s nacionalnom politikom i Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske, u slučaju promjena u evaluacijskim razdobljima;
- Priprema za novo programsko razdoblje, od 2015.

Vrednovanje provedbe Strategije provodi se na dvije razine:

- 1) Unutarnje vrednovanje provodi LAG na razini svake godine kroz pripremu godišnjeg Akcijskog plana i sastavljanje izvješća o radu. Ovim postupkom prati se uspješnost provedbe LRS kroz identificirane indikatore „*odozdo prema gore*“ te se daje osvrt na sam proces provedbe s aspekta LAG-a kao provedbeno-upravljačkog tijela.
- 2) Vanjsko vrednovanje vodi neovisni stručnjak, minimalno dva puta tijekom provedbe LRS (2020., 2024.), koristeći metode:
 - a) Analize dokumenta LRS – koja se provodi kako bi se utvrdila njegova usklađenost s nacionalnim programima i nacionalnom politikom ruralnog razvoja (koja je promjenjiva). Prilikom analize potrebno je provesti i analizu stanja područja LAG-a kojom se utvrđuju

potrebne promjene u odnosu na početnu LRS, a čime se utvrđuju polazišta revizije definiranih postavljenih ciljeva, mjera ili tipova operacija.

- b) Analiza godišnjih izvješća o provedbi LRS – provodi se kako bi se utvrdio doprinos planiranim indikatorima na razini ciljeva, mjera i tipova operacija, razmotrili izneseni stavovi i zapažanja o postupcima provedbe te identificirani izazovi u provedbi. U analizi je potrebno provesti konzultaciju i s nadležnim provedbenim tijelima (min. APPRRR)
- c) Usmene konzultacije – nužno je provesti intervjuje sa LAG administratorom (stručnom službom, uredom, LAG-a) kao bi se istražili stavovi o uspostavljenim procedurama upravljanja dokumentom te analiziraju povratne informacije o provedbi LRS na razini svake godine. Intervjuje je potrebno provesti i s lokalnim dionicima, predstavnicima javne i privatne interesne skupine, kako bi se prikupile informacije širokog kruga dionika o dojmu koji ostavlja LRS, aktivnostima LAG-a te njihovom mišljenju o mogućim poboljšanjima koji se provode revizijom dokumenta. Svi članovi lokalnog partnerstva LAG-a također predstavljaju ciljanu skupinu od koje je potrebno prikupiti informacije o njihovom viđenju LRS i njezine uspješnosti. Dodatnu analitičku metodu vrednovanja predstavlja pisano anketno istraživanje među lokalnim dionicima kako bi se utvrdila potreba za dalnjim financiranjem, područjima financiranja te osjećajem doprinosa kvaliteti života na području koje obuhvaća LAG.
- d) Izrada preporuka temeljem prikupljenih ulaznih podataka. Vanjski stručnjak izrađuje izvješće o vrednovanju koje će sadržavati: prikaz korištene analitičke metode, opis ciljne skupine, analizu prikupljenih podataka, izvješće o postignuću zadanih indikatora na razini godine i za razdoblje vrednovanja, preporuke o potrebi revizije strategije i dalnjeg rada na provedbi te analizu ljudskih kapaciteta koji upravljaju provedbom LRS.

Godišnja izvješća o radu i nalazi vanjskog vrednovanja javno su dostupni na web stranicama LAG-a i članova partnerstva. Na tematskoj sjednici partnerstva potrebno je analizirati izvješće vanjskog vrednovanja te postupiti prema preporukama za unaprijeđenje provedbe LRS. Dobro je provesti i posebne informativno - animacijske radionice za dionike LAG-a - ciljne skupine LRS kako bi se prezentirali nalazi provedenog procesa budući je isti u međuovisnosti s njihovim sudjelovanjem u provedbi LRS. Prilikom vrednovanja iznimno je značajno uzeti u obzir, tijekom izrade, prepoznate rizike provedbe i analizirati aktiviranje, odnosno provedbu mjera za njihovo ublažavanje.

VANJSKI RIZICI				
OPIS	MOGUĆNOST OSTVARENJA	UTJECAJ	PREVENTIVNE AKTIVNOSTI	AKTIVNOSTI UBLAŽAVANJA/ ISPRAVLJANJA
POLITIČKI ČIMBENICI				
1. Promjene u nacionalnom i EU zakonodavstvu vezane uz ruralni razvoj i druge relevantne teme	Srednja	Visok	Stalna suradnja s MP i APPRRR radi informiranja o mogućim promjenama	Revizija strategije
2. Kašnjenje natječaja iz mjera PRR i dugotrajnost definiranja procedura i davanja povratnih informacija	Visoka	Visok	Stalna suradnja s MP i APPRRR radi informiranja o mogućim promjenama	Revizija strategije
EKONOMSKI ČIMBENICI				
1. Sporiji izlazak RH iz gospodarske krize u odnosu na okruženje	Srednja	Visok	Rano razmatranje različitih strategija razvoja	Prilagodba strategije
2. Velika konkurenca stranih tvrtki na tržištu EU i konkurenca iz istočnih zemalja	Srednja	Srednji	Kontinuirano daljnje obrazovanje i umrežavanje	Praćenje provedbe i po potrebi revizija strategije

			poljoprivrednika radi jačanja konkurentnosti	
3. Nedovoljno ulaganje u kontinentalni turizam od strane države	Velika	Velik	Suradnja s JLRS-ima, razvojnom agencijom, vanjskim stručnjacima	Praćenje provedbe i po potrebi revizija strategije
4. Sporo prilagođavanje novim ekonomskim i tržišnim uvjetima i mogućnostima	Velika	Velik	Edukacija primjerima dobre prakse	Prilagodba strategije
SOCIJALNI ČIMBENICI				
1. Skeptičnost prema korištenju EU fondova	Velika	Velik	Prezentacija i približavanje uspješno provedenih EU projekata	Prilagodba strategije
2. Odlazak mladih i visokoobrazovanih stručnjaka	Velika	Velik	Promocija područja kao mjesta za život i rad, poticanje ruralnih djelatnosti i samozaposljavanja	Prilagodba strategije
TEHNOLOŠKI ČIMBENICI				
1. Sporost birokracije i slabo korištenje novih tehnologija za ubrzavanje poslovnih procesa	Visoka	Velik	Konstantna suradnja s MP i APPRR radi mogućnosti ubrzavanja i prilagodbe administrativnih procesa	Kontinuirana suradnja i usmjeravanje nadležnih institucija za pronalazak učinkovitih rješenja
UNUTARNJI RIZICI				
1. Povećano administrativno opterećenje LAG-a	Visoka	Visok	Kontinuirana obuka osoblja, uska suradnja s MP i APPRR, učinkoviti upravljački alati i metode	Angažiranje dodatnog osoblja, korištenje usluga vanjskih suradnika
2. Osipanje članstva LAG-a radi prvenstvenog usmjerenja na mjere PRR	Visoka	Visok	Osmišljavanje projekata suradnje udruga koje se ne bave prvenstveno poljoprivredom	Zagovaranje promjena u pristupu strateškog planiranja LAG-a, odmah od pristupa jednog fonda

6.1. INDIKATORI ZA MJERENJE UČINKA PROVEDBE LRS

Praćenje i mjerjenje učinaka provedbe LRS-a dio je redovnih aktivnosti LAG-a. Mjerjenje učinaka provedbe LRS-a temelji se na kvantitativnom indikatoru broja realiziranih projekata i kvalitativnom kriteriju – doprinosu realiziranih projekata ostvarenju utvrđenih ciljeva i prioriteta razvoja na području koje pokriva LAG. Primjerice, ključni kvantitativni indikatori za mjerjenje učinaka provedbe LRS su sljedeći: broj prijavljenih projekata, za svaku definiranu mjeru i prioritet; broj realiziranih projekata u okviru svake mjere i prioriteta LRS-a; finansijski iznos realiziranih projekata, ukupno, za svaki cilj, mjeru i tip operacije LRS-a; broj i struktura (privatni, javni, civilni sektor) predlagatelja (nositelja) projekata u sklopu svakog cilja, mjere i tipa operacije LRS-a; broj realiziranih projekata u sklopu svake mjere i prioriteta LRS-a s obzirom na jedinice lokalne samouprave u sastavu LAG-a koji se koriste isporukama i rezultatima projekata.

Krovni pokazatelji očekivanih rezultata (Pravilnik²⁸, CMES/CMEF) navedeni su **na razini ciljeva u LRS** te u Prilozima 2. i 3., dok se ovdje nalazi njihov sažetak²⁹ te cjelokupan pregled

²⁸ Nacionalni regulatorni okvir za provedbu LEADER/CLLD-a u okviru PRR odnosno Pravilnike (NN 96/2017, 53/2018, 91/2019, 37/20)

²⁹ Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksim 5769/1 i 5769/2. Izmjena je provedena zbog

detaljnih pokazatelja učinka LRS putem pokazatelja rezultata i izlaznih pokazatelja (pokazatelji isporuka) strateških razvojnih ciljeva, mjera (aktivnosti) s pripadajućim tipovima operacija. **Pokazatelji učinka ukupne LRS** promatralju se u kontekstu njezina doprinosa postizanja ciljeva ZPP-a. Indikatori učinka na postizanje ciljeva ZPP-a (*CAP evaluation and monitoring indicators*³⁰ - 16³¹ indikatora) koje možemo izdvojiti na mjerljiv način primjenjiv putem ove LRS su slijedeći:

- Porast prihoda iz poljoprivrednog poduzetništva putem sufinanciranih projekata: za 10%
- Povećanje zapošljavanja koje utječe na smanjenje nezaposlenosti: 3 kreirana radna mjesta putem provedbe LRS
- Povećanje BDP-a u ruralnom području obuhvaćenom LAG-om: do 1%

Vrednovanje provedbe ukupne LRS putem krovnih pokazatelja (indikatora) rezultata 2018. (provedba vrednovanja 2019.) i do kraja programskog i realizacijskog razdoblja 2023. (provedba vrednovanja 2024., *ex-post*):

Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (<i>result indicators</i>) - <i>Pravilnik, CMES/CMEF</i>									
		Planirana finansijska alokacija (%), odobreno/isplaćeno		Ukupan broj odobrenih/sufinanciranih projekata		Ukupna odobrena/isplaćena sredstva (EUR), javni rashodi		Broj kreiranih radnih mjesta putem odobrenih/sufinanciranih projekata	
Godina vrednovanja (odobreno, 2018. / isplaćeno 2023.)		Odobr.	Ispl.	Odobr.	Ispl.	Odobr.	Ispl.	Odobr.	Ispl.
UKUPNO LRS	Ukupno LRS (19.2/19.3/19.4)	2018.	2023.	2018.	2023.	2018.	2023.	2018.	2023.
SC 1	Ukupno LRS	21,49	44,84	23	48	345.000,00	720.000,00	0	1
	19.2	26,91	56,15	23	48	345.000,00	720.000,00	0	1
SC 2	Ukupno LRS (19.2/19.3/19.4)	41,24	55,16	13	16	662.374,45	885.805,12	2	2
	19.2	40,64	43,85	13	14	521.056,00	562.273,87	0	0
	19.3	0	100	0	2	0,00	51.765,00	0	0
	19.4	52	100	N/A	N/A	141.318,45	271.766,25	2	2

Praćenje provedbe LRS putem pokazatelja isporuka (*output indicators*) za praćenje postizanja pokazatelja rezultata. LEADER pokazatelji u okviru ZPP indikatora³² označeni su:(*):

P ³³ PRR	FP ³⁴ PRR	Naziv pokazatelja	CVP ³⁵ 2018.	CVP ³⁶ 2023.	TO ³⁶ LRS	TO PRR	M LRS	M/PM ³⁷ PRR	SC LRS
1	1A	Broj animacijskih aktivnosti prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	0	2	2.2.1	19.3.2	2.2	19/19.3	2
1	1A	Broj sudionika u animacijskim aktivnostima prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	0	20	2.2.1	19.3.2	2.2	19/19.3	2

realokacija i kašnjenja provedbe Mjere 19 PRR na nacionalnoj razini te zbog uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru primjene sustava nagradivanja za naknadnu dodjelu sredstava.

³⁰ Uredba (EU) 834/2014 od 22.06.2014, Uredba (EU) 808/2014 od 17.06.2014.

³¹ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-indicators/index_en.htm

³² http://ec.europa.eu/agriculture/cap-indicators/index_en.htm

³³ Prioritet

³⁴ Fokus (žarišno) područje

³⁵ Ciljana vrijednost pokazatelja

³⁶ Tip operacije

³⁷ Mjera/podmjera

1	1A	Broj animacijskih aktivnosti prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	2	10	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2
1	1A	Broj sudionika u animacijskim aktivnostima prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	20	100	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2
1	1B*	Broj projekata međuteritorijalne suradnje (nacionalna razina) (19.3.-19.3.1 + 19.3.2) <i>Članak 35(1c), Uredbe (EU)1303/2013</i> ³⁸	0	1	2.2.1	19.3.2	2.2	19/19.3	2
1	1B*	Broj projekata transnacionalne suradnje (međunarodna razina) 19.3-19.3.1+19.3.2), <i>Članak 35(1c), Uredbe (EU)1303/2013</i> ³⁸	0	1	2.2.1	19.3.2	2.2	19/19.3	2
1	1C	Broj organiziranih aktivnosti cjeloživotnog učenja u svrhu osposobljavanja/stjecanja znanja i vještina	1	6	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2
1	1C*	Broj sudionika u sudionika u programima cjeloživotnog učenja u svrhu osposobljavanja/stjecanja znanja i vještina	10	60	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2
2	2A*	Broj PG-a koja su dobili potporu za razvoj malih PG	23	48	1.1.3	6.3.1	1.1	6/6.3	1
6	6A	Broj animacijskih aktivnosti LAG-a u svrhu promicanja društvene uključenosti, smanjenja siromaštva te jačanja diverzifikacije, razvoja malog poduzetništva i kreiranja radnih mesta	0	2	2.2.1	19.3.2	2.2	19/19.3	2
6	6A	Broj sudionika animacijskih aktivnosti LAG-a u svrhu promicanja društvene uključenosti, smanjenja siromaštva te jačanja diverzifikacije, razvoja malog poduzetništva i kreiranja radnih mesta	0	20	2.2.1	19.3.2	2.2	19/19.3	2
6	6A	Broj animacijskih aktivnosti LAG-a u svrhu promicanja društvene uključenosti, smanjenja siromaštva te jačanja diverzifikacije, razvoja malog poduzetništva i kreiranja radnih mesta	1	6	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2
6	6A	Broj sudionika animacijskih aktivnosti LAG-a u svrhu promicanja društvene uključenosti, smanjenja siromaštva te jačanja diverzifikacije, razvoja malog poduzetništva i kreiranja radnih mesta	10	60	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2
6	6B	Broj animacijskih aktivnosti usmjerenih poticanju lokalnog razvoja u ruralnim područjima	5	15	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2
6	6B	Broj sudionika animacijskih aktivnosti usmjerenih poticanju lokalnog razvoja u ruralnim područjima	50	150	2.2.2	19.4.1	2.2	19/19.4	2

6	6B*	Postotak ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanih usluga/infrastrukturna	40	50	2.1.2	7.4.1	2.1	7/7.4	2

7. OPIS SPOSOBNOSTI PROVEDBE LRS

Od svojeg osnutka udruga LAG Međimurski doli i bregi okuplja organizacije i fizičke osobe iz različitih sektora koji raspolažu znanjima i vještinama neophodnim za razvoj udruge, planiranje i provedbu programa i projekata, sklapanje partnerstva s nacionalnim i međunarodnim partnerima te okuplja i tim koji će u narednom periodu usmjeriti svoje potencijale i kapacitete za kvalitetan nadzor provedbe LRS.

7.1. ISKUSTVO U PROVEDBI LEADER PRISTUPA U PROGRAMSKOM RAZDOBLJU 2007 – 2013

LAG Međimurski doli i bregi proveo je projekt financiran iz Mjere 202 „Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja“ unutar IPARD programa, a koji je trajao od 18.7.2013. do 18.7.2015. Ugovorno tijelo bila je APPRRR, a za projekt je isplaćeno ukupno 536.073,87 kn. Kroz projekt su provedene brojne aktivnosti usavršavanja i obrazovanja zaposlenika, volontera i članova LAG-a, provođena je stalna animacija, izrađeni promidžbeni materijali i organizirani promidžbeni događaji za članove i stanovnike LAG-a. Zaposlenici, volonteri i članovi LAG-a su sudjelovali na seminarima, radionicama, sastancima i studijskim putovanjima, a sve s ciljem jačanja kapaciteta i poticanja održivog ruralnog razvoja kroz pristup LEADER. LAG Međimurski doli i bregi je završetkom Mjere 202 IPARD programa 18.7.2015. godine započeo s provođenjem Podmjere 19.1. PRR RH 2014.-2020. LAG-u je potpora u iznosu od 371.846,30 kn odobrena 17.9.2015. Bez obzira na datum Odluke o dodjeli sredstava, LAG je provođenje Podmjere 19.1. započeo završetkom IPARD Ugovora.

7.2. ISKUSTVO U PROVEDBI PROJEKATA IZVAN MJERE LEADER

LAG Međimurski doli i bregi je od 01.07.2017. partner u projektu ECooL-Tour (ukupno 829.360,00 EUR) financiranog iz Programa suradnje Slovenija – Hrvatska. LAG je uz ACT Grupu partner na projektu sa hrvatske strane, dok su sa slovenske strane partneri CAAP (Center alternativne in avtonomne produkcije, socijalno podjetje) iz Maribora i vodeći partner MOZAIK, društvo za socijalno vključenost iz Murske Sobote. Kroz prekogranični projekt će se provesti aktivnosti povezivanja inicijativa na području održivog turizma i oblikovati model suradnje pri kreiranju ponude turističkih proizvoda područja, a koji uključuju prirodnu i kulturnu baštinu. LAG je 2015., 2016. i 2017. godine partner u projektima AAA LEADER – Role of local action groups in rural development“, financirano iz Alps Adriatic Alianc, a čiji je prijavitelj LAG Podravina te s još 8 partnera iz Hrvatske, Slovenije, Austrije i Mađarske. Također LAG je sudjelovao u projektu „Moje mjesto u zajednici“, financiranog iz Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, kao suradnička udruga. Prijavitelji projekta su bili Udruga Zora, partneri: K-zona, Centar za održivi razvoj, a suradničke udruge LAG Međimurski doli i bregi, MURID, Domino, Hollaback! Croatia, Dalmatinski odbor solidarnosti i Udruga mladih „Mladi u EU. LAG je partner na odobrenom projektu Rural SKILLS prijavljenom na natječaj programa ERASMUS+ od 15. listopada 2017. i traje 20 mjeseci. Glavni prijavitelj projekta je LAG MontagnAppennino iz Italije, a partneri su, uz LAG Međimurski doli i bregi, Razvojna agencija regije Alto Tamega iz Portugala, Razvojna agencija općine Raia Nordestina iz Portugala, LAG Zied Zeme iz Latvije, LAG Vlaamse Ardennen iz Belgije, te Institut za obnovu i okoliš regije Leon iz Španjolske. Glavni ciljevi projekta su razvoj i razmjena specifičnih znanja, vještina i stavova među dionicima ruralnog razvoja s ciljem stvaranja novih mogućnosti zapošljavanja i neformalnih aktivnosti učenja o području ruralnog razvoja i metodologija LEADER-a, kao i stvaranje međunarodne suradnje i primjera dobre prakse između LAG-ova.

7.3. LJUDSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRS

Provedba LRS može se pratiti kroz 5 međusobno ovisnih radnih paketa u kojem svako tijelo LAG-a ima svoju ulogu. Radni paketi su:

Naziv radnog paketa	PRR/M19	Opis radnog paketa, grupe aktivnosti	Horiz. akt.
Prikupljanje i priprema projektnih dosjeva za vrednovanje	PM 19.4 (TO LRS 2.2.2)	Priprema dokumentacije i natječaja te poziva za dostavu projekata, a prema dinamici danoj u Akcijskom planu za svaku godinu i u skladu s dinamikom raspisivanja natječaja na nacionalnoj razini u sklopu PRR, u okviru pripremnih aktivnosti provode se radionice za potencijale prijavitelje koje za cilj imaju upoznati korisnike sa uvjetima natječaja te procedurama odabira, ugovaranja i odabira projekata te načina provedbe.	
Odabir projekata krajnjih korisnika (nositelja projekata)	PM 19.4 (TO LRS 2.2.2)	Administrativna i kvalitativna kontrola projekata, odabir projekata od strane Upravnog odbora, izrada rang listi te moguća provedba prigovora, odlučivanje o prigovorima na odluke UO od strane NO, upućivanje odabira prema APPRRR-u - odobrenje zahtjeva za potporu; kontrola i isplata nakon završetka projekata.	
Provjeda projekata	PM 19.2/19.4 (sve osim 2.2.1)	Kontrola provedbe projekata na terenu (monitoring) te sukladnost s nacionalnim propisima vezanim za provedbu projekata koji su financirani kroz PRR i LRS LAG-a, suradnja s nositeljima projekata kako bi im se olakšala provedba i objasnile provedbene procedure, upravljanje projektima na razini LAG-a kao pružatelja potpore.	
Animacijske aktivnosti	PM 19.4 (TO LRS 2.2.2)	Aktivnosti ovog radnog paketa odnose se na motiviranje i animiranje lokalne zajednice za uključivanje u aktivnosti LAG-a, ispitivanje stavova o razvojnim prioritetima LAG-a te prikupljanje ideja i prijedloga za daljnje funkciranje LAG-a, poticanje na suradnju u radu LAG-a.	
Aktivnosti suradnje	PM 19.3 (TO LRS 2.2.1)	Uključuju pripremu i provedbu projekata međuteritorijalne i transnacionalne suradnje u tematskim područjima definiranim LRS.	

Administracija, praćenje, vrednovanje

Trenutna organizacijska struktura postavljena je na način da osigurava potrebne kapacitete za provedbu navedenih radnih paketa, no od odobrenja proširena je još 2 zaposlene osobe u uredu, stručnoj službi LAG-a (LAG administrator).

Odgovornosti i zadatci pojedinog tijela LAG-a sukladno definiranim radnim paketima za provedbu LRS dani su u nastavku.

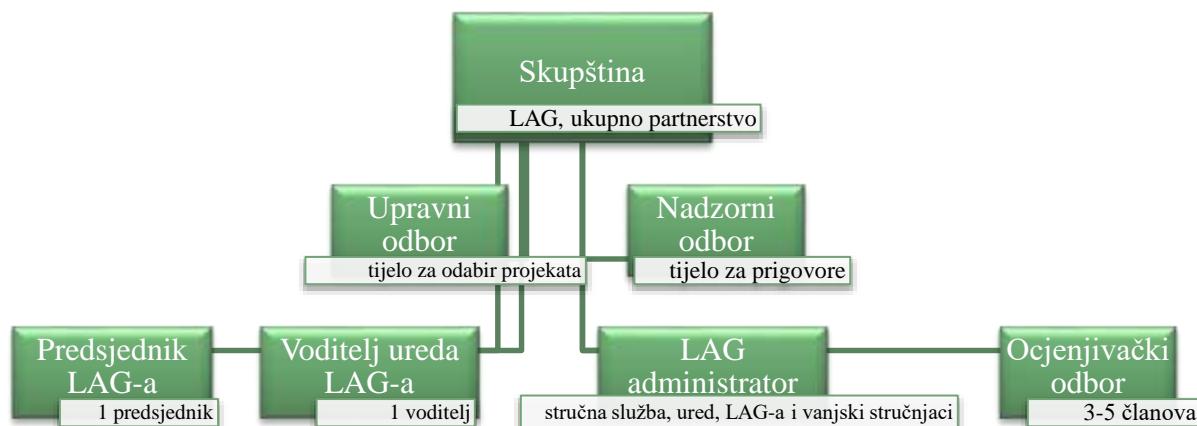
Radni paket	Odgovorno tijelo	Područje odgovornosti
Prikupljanje i priprema	LAG administrator ³⁹	Priprema dokumentacije za objavu natječaja, organizacija i održavanje info-dana,

³⁹ LAG administrator podrazumijeva stručnu službu, ured, LAG-a te potencijalne vanjske stručnjake koji sudjeluju u administrativnim zadaćama LAG-a.

projektnih dosjea za vrednovanje Odabir projekata		administriranje Baze projekata sukladno internim pravilnicima
	Upravni odbor	Odobrenje dokumentacije za objavu LAG natječaja
	LAG administrator	Zaprimanje projekata, provedba administrativne kontrole, priprema projektnih dosjea za ocjenjivanje, priprema rang liste, upućivanje prema Upravnom odboru, priprema dokumentacije o odabranim projektima i slanje prema APPRRR
	Ocenjivački odbor	Ocenjivanje pristiglih projekata prema zadanim kriterijima u natječajnoj dokumentaciji, priprema rang liste projekata
	Upravni odbor	Imenovanje Ocjenjivačkog odbora, razmatranje i odabir projekata prema izrađenoj rang listi projekata od strane odbora te odlučivanje o odabiru nakon odluka o prihvatanju ili odbijanju prigovora donesenih od strane Nadzornog odbora
	Nadzorni odbor	Odlučivanje o prigovorima na odluke Upravnog odbora o odabiru projekata
	APPRRR	Provjera provedbe postupka natječaja i odabira projekata te odabranih projekata LAG-a, odobravanje zahtjeva za potporu i zahtjeva za isplatu prošedenih projekata
	LAG administrator	Organizacija i provedba radionica za krajnje korisnike, praćenje provedbe projekata, stručna pomoć u provedbi projekata
	LAG administrator	Organizacija tematskih radionica i info dana LAG-a, intervju s lokalnim stanovništvom, organizacija konferencija, specijalizirane edukacije za djelatnike, volontere i članove LAG-a kako bi podigli svoje kapacitete i prenijeli znanja i iskustva na lokalnu zajednicu, promoviranje suradnje
	LAG administrator	Priprema projekata suradnje, provedba projekata suradnje, umrežavanje LAG-a sa strukovnim organizacijama, lokalnim i regionalnim tijelima, drugim LAG-ovima radi prijenosa dobre prakse i primjenu načela razvoja „odozdo prema gore“
Animacijske aktivnosti	Upravni odbor	Priprema i prihvatanje prijedloga projekata suradnje
	Upravni odbor	Prihvatanje provedbe projekata suradnje i završnog izvješća
	APPRRR	Odobrenje pripreme i provedbe projekata suradnje, odobrenje isplate prihvatljivih troškova pripreme i provedbe projekata suradnje
	LAG administrator	Priprema Provedbenog i godišnjeg Akcijskog plana provedbe Strategije, priprema izvješća o radu LAG-a, priprema plana rada LAG-a za naredno razdoblje, komunikacija s nacionalnom
Aktivnosti suradnje		
Administracija		

Vrednovanje i praćenje		Agencijom za plaćanja, koordinacija članstva LAG-a u strukovnim udruženjima
	Upravni odbor	Odobravanje prijedloga plana provedbe LRS, godišnjeg izvješća o radu i plana rada
	Skupština	Odobrenje plana provedbe LRS, godišnjeg izvješća o radu i plana rada
	APPRRR	Kontrola prihvatljivosti troškova provedbe LRS, isplata, monitoring rada LAG-a sukladno nacionalnoj regulativi
	LAG administrator	Izrada godišnjeg i <i>ad-hoc</i> izvješća o provedbi LRS prema zadanim parametrima (godišnje)
	Upravni odbor	Odobravanje prijedloga svih izvješća o provedbi LRS
	Skupština	Odobrenje godišnjeg izvješća o provedbi LRS
	APPRRR/Ministarstvo poljoprivrede	Smjernice za vrednovanje na razini PRR, kontrola vrednovanja i provedbe (učinaka i rezultata LRS)
	Vanjski stručnjak	Provđba vanjskog vrednovanja provedbe LRS temeljem zadanih parametara vrednovanja te izrada preporuka za daljnju provedbu

Organigram LAG-a Međimurski dol i bregi:

7.4. FINANCIJSKI KAPACITET ZA PROVEDBU LRS

Financijski kapaciteti za provedbu strategije⁴⁰ zasnivaju se na operativnom korištenju sredstava EPFRR/RH koja su na raspolaganju LAG-u, nakon odobrenja, provedbom podmjera Mjere 19, podmjera 19.2, 19.3 i 19.4. Dio tekućih troškova planira se podmiriti kroz redovne prihode (članarine) LAG-a. Prihodi od članarina posljednjih godina: 91.750 kn (2013.), 74.050 kn (2014.) te 89.950 kn (2015.), 129.150 kn (2016.), 137.300 (2017.). Za 2018. godinu donijeta je odluka kojom se članarina kreće od 100 kn/godišnje za civilni sektor, fizičke osobe, mjesne odbore, škole, vrtiće, ustanove i turističke zajednice do 8.000,00 - 18.000 kn/godišnje za jedinice lokalne

⁴⁰ Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski dol i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima 5769/1 i 5769/2. Izmjena je provedena zbog realokacija i kašnjenja provedbe Mjere 19 PRR na nacionalnoj razini te zbog uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru primjene sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava.

samouprave. Ovakva struktura financiranja provedbe LRS je zadana obzirom na činjenicu kako se ovaj dokument, odnosno LRS, temelji na pristupu jednom fondu (EPFRR) kojeg je Republika Hrvatska odabrala za realizaciju Operativnog programa (OP) za ruralni razvoj, odn. Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., a za provedbu projekata pod mjerom LEADER/CLLD. Troškovi su planirani za provedbu projekata korisnika, projekata suradnje te tekuće troškove i animaciju – rad stručne službe (ureda) LAG-a. Obzirom da je ciljana vrijednost bespovratnih potpora koje se žele pružiti kroz LRS ugovorena i naknadno uvećana na 1.282.273,87 EUR (iznos u okviru podmjere 19.2.), sukladno odredbama Programa ruralnog razvoja, procijenjena vrijednost troškova za animaciju i tekuće troškove (19.4) iznosi 25% sredstava ugovorenih kroz podmjeru 19.2. i 25% iz podmjere 19.3 (271.766,25 EUR), dok se troškovi pripreme i provedbe suradnje (19.3) procjenjuju se na 5% sredstava ugovorenih kroz podmjeru 19.2. (51.765,00 EUR). Proračun troškova izrađen je temeljem identifikacije lokalnih potreba sukladno analizi stanja i SWOT analizi te iskazom zainteresiranosti samih korisnika putem konzultacija i tijekom izrade Baze projekata. Vodilo se računa i o činjenici potreba javnih sredstava iz 19.2 kombiniranih s vlastitim učešćem korisnika iz ciljanih skupina, pri čemu je LAG odlučio kako neće podržavati projekte ukupne vrijednosti veće od 100.000 EUR.

U izradi proračuna i potrebnih finansijskih kapaciteta vodilo se računa o načelu učinkovitosti dodijeljenih sredstava, svrshodnosti sredstava te načelu multiplikatora uloženih sredstava te integraciji željenih postignuća u okviru mogućnosti. Kod izrade proračuna u obzir su uzeti i identificirani rizici u SWOT analizi (analiza prijetnji) pri čemu je lokalno partnerstvo posebno pazilo na tipove operacija za koje nije poznat provedbeni okvir. Obzirom na činjenicu kako su korisnici iskazali interes za takve tipove operacija, lokalno razvojno partnerstvo ih je predvidjelo u kasnijem razdoblju provedbe ali i u manjem obujmu radi smanjenja rizika. LAG planira dio svojih troškova za predfinaciranje pokriti korištenjem drugih, alternativnih izvora financiranja putem prijave na otvorene natječaje NZRCD, ZEF-a odn. Etične banke i drugih finansijskih institucija, dok se za postizanje općih ciljeva LRS planira posvetiti sudjelovanjem u nacionalnim i međunarodnim natječajima i provedbom projekata kroz te fondove, no za isto će izraditi poseban Akcijski plan provedbe i identifikacije područja djelovanja, a sukladno izrađenoj analizi stanja u ovoj LRS. Drugi izvori financiranja nisu i ne mogu biti uključeni u finansijski okvir provedbe LRS koji je prikazan u sljedećem poglavlju, jer im ista to niti ne omogućuje budući se radi o projektnoj aplikaciji na jedan, ciljni, izvor financiranja.

8. FINANCIJSKI PLAN

U prethodnom poglavlju opisani su stručni kapaciteti potrebni za provedbu LRS te je dan okvir potrebnih finansijskih sredstava⁴¹ koje je nužno uložiti u ostvarenje zadanih ciljeva i prioriteta razvoja. U ovom poglavlju prikazana su odobrena sredstva za provedbu pojedinog Cilja, Mjere (aktivnosti) i Tipa operacija u %/EUR od ukupnih sredstava koji se očekuju kroz provedbu podmjere LRS sukladne 19.2. Tekući troškovi i animacija te potpora provedbi operacija unutar CLLD strategije (19.4) kao i projekata suradnje (19.3) proračunati na temelju intenziteta potpore za ove aktivnosti navedenih u Ugovoru između LAG-a Međimurski doli i bregi i APPRR-a s pripadajućim Aneksom 5769/2.

⁴¹ Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5769 potpisanim između LAG-a Međimurski doli i bregi i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima 5769/1 i 5769/2. Izmjena je provedena zbog realokacija i kašnjenja provedbe Mjere 19 PRR na nacionalnoj razini te zbog uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru primjene sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava.

Sistematisiran prikaz financijskog plana i planiranih finansijskih sredstava za provedbu odabranih projekata na razini Cilja, Mjere (aktivnosti) i Tipa operacija nalazi se u tablici:

SC/M/TO, %/EUR	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno %	Ukupno EUR po podmjerama PRR	Ukupno EUR po SC LRS
SC1,% *	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	26,91%	0,00%	29,24%	56,15%		
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	345.000,00	0,00	375.000,00		720.000,00	720.000,00
M1.1, % *	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	26,91%	0,00%	29,24%	56,15%		
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	345.000,00	0,00	375.000,00		720.000,00	720.000,00
TO1.1.3 *	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	26,91%	0,00%	29,24%	56,15%		
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	345.000,00	0,00	375.000,00		720.000,00	720.000,00
SC2,% *	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	40,64%	3,21%	0,00%	43,85%		
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	521.056,00	41.217,87	0,00		562.273,87	885.805,12
M2.1, % *	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	40,64%	3,21%	0,00%	43,85%		
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	521.056,00	41.217,87	0,00		562.273,87	562.273,87
TO2.1.2, % *	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	40,64%	3,21%	0,00%	43,85%		
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	521.056,00	41.217,87	0,00		562.273,87	562.273,87
						UKUPNO PODMJERA 19.2		1.282.273,87		
M2.2	Valorizira se prema zasebnim doprinosima 2.2.1 i 2.2.2 – prikazuju se zasebno									
EUR										323.531,25
TO2.2.1,% **	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100% podmjera 19.3	(5% ugovorenog iznosa za podmjeru 19.2)		
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51.765,00		51.765,00	51.765,00
						UKUPNO PODMJERA 19.3		51.765,00		
TO2.2.2,% ***	0,00%	0,00%	4%	24%	24%	24%	24% podmjera 19.4	(25% ugovorenog iznosa za podmjeru 19.2+19.3)		
EUR	0,00%	0,00%	10.870,65	65.223,90	65.223,90	65.223,90	65.223,90		271.766,25	271.766,25
						UKUPNO PODMJERA 19.4		271.766,25		
						UKUPNO LRS			1.605.805,12	

Sistematisiran prikaz očekivane finansijske realizacije provedbe odabranih projekata na razini Cilja, Mjere (aktivnosti) i Tipa operacija nalazi se u tablici:

SC/M/TO, %/EUR	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Ukupno %	Ukupno EUR po podmjerama PRR	Ukupno EUR po SC LRS
SC1,% *	0,00%	0,00%	0,00%	26,91%	0,00%	29,24%	56,15%		
EUR	0,00	0,00	0,00	345.000,00	0,00	375.000,00		720.000,00	720.000,00
M1.1,% *	0,00%	0,00%	0,00%	26,91%	0,00%	29,24%	56,15%		
EUR	0,00	0,00	0,00	345.000,00	0,00	375.000,00		720.000,00	720.000,00
TO1.1.3,% *	0,00%	0,00%	0,00%	26,91%	0,00%	29,24%	56,15%		
EUR	0,00	0,00	0,00	345.000,00	0,00	375.000,00		720.000,00	720.000,00
SC2,% *	0,00%	0,00%	40,64%	3,21%	0,00%	0,00%	43,85%		
EUR	0,00	0,00	521.056,00	41.217,87	0,00	0,00		562.273,87	885.805,12
M2.1,% *	0,00%	0,00%	40,64%	3,21%	0,00%	0,00%	43,85%		
EUR	0,00	0,00	521.056,00	41.217,87	0,00	0,00		562.273,87	562.273,87
TO2.1.2,% *	0,00%	0,00%	40,64%	3,21%	0,00%	0,00%	43,85%		
EUR	0,00	0,00	521.056,00	41.217,87	0,00	0,00		562.273,87	562.273,87
					UKUPNO PODMJERA 19.2			1.282.273,87	
M2.2	Valorizira se prema zasebnim doprinosima 2.2.1 i 2.2.2 – prikazuju se zasebno								
EUR									323.531,25
TO2.2.1,% **	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100%	0,00%	100% podmjera 19.3	(5% ugovorenog iznosa za podmjeru 19.2)	
EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	51.765,00	0,00		51.765,00	51.765,00
					UKUPNO PODMJERA 19.3			51.765,00	
TO2.2.2,% ***	0,00%	0,00%	47,93%	35,44%	4,76%	11,87%	100% podmjera 19.4	(25% ugovorenog iznosa za podmjerne 19.2+19.3)	
EUR	0,00	0,00	130.264,00	96.311,00	12.941,25	32.250,00		271.766,25	271.766,25
					UKUPNO PODMJERA 19.4			271.766,25	
					UKUPNO LRS				1.605.805,12

9. PRILOZI LRS

Prilog 1. Dodaci uz osnovne značajke područja LAG-a

Prilog 2. Razrada strateškog razvojnog cilja 1, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije

Prilog 3. Razrada strateškog razvojnog cilja 2, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije

Prilog 4. Kriteriji odabira projekata LAG-a Međimurski dolni i bregi